

ITÄ-SUOMEN
YLIOPISTO

Terveystieteiden tiedekunta

LISÄKOULUTUSOHJELMAT

OPAS

(voimassa 1.8.2015 lukien)

LISÄKOULUTUSOHJELMIEN VASTUUHENKILÖT	
AUDIOLOGIA	Professori Heikki Löppönen oph Kirsi Huotari
ENSIHOITOLÄÄKETIEDE	Dosentti Jouni Kurola (myös kuulustelija)
GYNEKOLOGINEN ONKOLOGIA	Dosentti Maarit Anttila (kuulustelija dosentti Maarit Anttila varalla dosentti Marjo Tuppurainen) oph Tarja Koponen
LASTENALLERGOLOGIA	Professori Raimo Voutilainen (kuulustelija dos. Sami Remes, kouluttajat dos. Sami Remes, LT Marja Ruotsalainen) oph Eeva Heikkilä
LASTENANESTESIOLOGIA JA TEHOHOITOLÄÄKETIEDE	Prof, ma Ari Uusaro (vastuullinen kouluttaja professori Hannu Kokki, muut kouluttajat dosentti Ilkka Parviainen, dosentti Ulla Sankilampi) oph Hannele Virnes
LASTENENDOKRINOLOGIA	Professori Jarmo Jääskeläinen (kuulustelijat: prof. Jarmo Jääskeläinen, professori Raimo Voutilainen, kouluttajat: professori Jarmo Jääskeläinen, professori Raimo Voutilainen, LT Hanna Huopio) oph Eeva Heikkilä
LASTENHEMATOLOGIA JA -ONKOLOGIA	Professori Raimo Voutilainen (kuulustelija dosentti Pekka Riikonen, kouluttajat dosentti Pekka Riikonen, erl Jouni Pesola, Kaisa Vepsäläinen) oph Eeva Heikkilä
LASTENRADIOLOGIA	Professori Ritva Vanninen oph Taina Airola
LASTENREUMATOLOGIA	Professori Raimo Voutilainen (kuulustelija LT Liisa Kröger, kouluttajat LT Liisa Kröger, LT Eija Piippo-Savolainen) oph Eeva Heikkilä
LISÄÄNTYMISLÄÄKETIEDE	Dosentti Maritta Hippeläinen (kuulustelijat dosentti Maritta Hippeläinen, koul. Kaisa Randell) oph Tarja Koponen

MOLEKYYYLI- JA FUUSIOKUVANTAMINEN	Ma. professori Tomi Laitinen, professori Ritva Vanninen oph Taina Airola
NEONATOLOGIA	Professori Raimo Voutilainen (kuulustelija dosentti Ulla Sankilampi, kouluttajat LT Kari Nikolajev, dosentti Ulla Sankilampi, eri Sanna Silvennoinen) oph Eeva Heikkilä
NEUROANESTESIOLOGIA JA NEUROTEHOHOITO	Professori ma Ari Uusaro (kuulustelija Arvi Yli-Hankala, Tre, Tarja Randell Hki) oph Hannele Virnes
NEURO-OFTALMOLOGIA	Professori Kai Kaarniranta (kouluttajat/kuulustelijat professori Kai Kaarniranta, LL Klaus Nerdrum) oph. Hannele Virnes
NEUROPATHOLOGIA	ei nimetty oph Tiina Tirkkonen
NEURORADIOLOGIA	Dosentti Ritva Vanninen oph Taina Airola
OBSTETRINEN ANESTESIOLOGIA	Professori Hannu Kokki oph Hannele Virnes
PERINATOLOGIA	Professori Juha Räsänen (31.5.2016 asti Leea Keski- Nisula) oph Tarja Koponen
PÄIVYSTYSRADIOLOGIA	Professori Hannu Manninen oph Taina Airola
PÄÄN JA KAULAN KIRURGIA	Professori Heikki Löppönen (kouluttaja/kuulustelija dosentti Matti Pukkila oph Kirsi Huotari
RINOALLERGOLOGIA JA - KIRURGIA	Professori Heikki Löppönen (kouluttaja/kuulustelija dosentti Juha Seppä, oph Kirsi Huotari

RINTARADIOLOGIA	Professori Ritva Vanninen (kouluttajat LT Anna Sutela, LT Outi Pelkonen, LL Mazen Sudah) oph Taina Airola
SYDÄNANESTESIA	Dosentti Ilkka Parviainen (LT Otto Pitkänen) oph Hannele Virnes
TEHOHOITOLÄÄKETIEDE	Ma. professori Ari Uusaro oph Hannele Virnes

TOIMENPIDERADIOLOGIA	Professori Hannu Manninen oph Taina Airola
TUKI- JA LIIKUNTAELINRADIOLOGIA	Professori Ritva Vanninen (kuulustelija dosentti Pekka Farin, kouluttaja LL Lea Niemitukia) oph Taina Airola
UROGYNEKOLOGIA	Professori Juha Räsänen (31.5.2016 asti Leea Keski- Nisula) (kouluttaja dos. Kaisa Raatikainen) oph Tarja Koponen
UROLOGINEN ONKOLOGIA	Dosentti Sirpa Aaltomaa oph Taina Airola

Sisällys

LISÄKOULUTUSJÄRJESTELMÄ.....	6
LISÄKOULUTUKSEN HALLINNOLLINEN TOTEUTUS	7
KUULUSTELUJEN JÄRJESTÄMINEN.....	7
AUDIOLOGIA.....	9
ENSIHOITOLÄÄKETIEDE	11
GYNEKOLOGINEN ONKOLOGIA	13
LASTENALLERGOLOGIA.....	16
LASTENANESTESIOLOGIA JA TEHOHOITOLÄÄKETIEDE.....	19
LASTENENDOKRINOLOGIA.....	22
LASTENRADIOLOGIA	31
LASTENREUMATOLOGIA.....	34
LISÄÄNTYMISLÄÄKETIEDE	38
MOLEKYYYLI- JA FUUSIOKUVANTAMINEN.....	40
NEONATOLOGIA.....	43
NEUROANESTESIOLOGIA JA NEUROTEHOHOITO	46
NEURO-OFTALMOLOGIA	48
NEUROPATHOLOGIA	50
NEURORADIOLOGIA	53
OBSTETRINEN ANESTESIOLOGIA.....	55
PERINATOLOGIA.....	58
PÄIVYSTYSRADIOLOGIA.....	60
PÄÄN JA KAULAN KIRURGIA	63
RINOALLERGOLOGIA JA -KIRURGIA.....	66
RINTARADIOLOGIA.....	69
SYDÄNANESTESIA	72
TEHOHOITOLÄÄKETIEDE	76
TOIMENPIDERADIOLOGIA.....	78
TUKI- JA LIIKUNTAELINRADIOLOGIA.....	80
UROGYNEKOLOGIA	82
UROLOGINEN ONKOLOGIA.....	85

ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN LISÄKOULUTUSOHJELMIEN PYSYVÄISMÄÄRÄYKSET (voimassa 1.8.2015 lukien)

Lisäkoulutusjärjestelmän tavoitteena on turvata terveystalvvelujärjestelmän (työnantajan) tarpeista lähtevän erikoisalojen erityisosaaminen. Joillakin erikoisaloilla tarpeet kohdistuvat vain yliopistosairaaloihin ja joillakin erikoisaloilla on kyse laajemmasta kuin yliopistosairaalan tarvitsemasta erityisosaamisesta.

Tiedekuntien lisäkoulutusjärjestelmän piiriin kuuluu pääsääntöisesti yhden erikoisalan syventävä koulutus

Lisäkoulutus on terveystalvvelujärjestelmän (työnantajan) resurssien varassa toimivaa koulutusta.

LISÄKOULUTUSJÄRJESTELMÄ

Lisäkoulutusohjelmien perustaminen

Erikoisala tekee uuden lisäkoulutusohjelman perustamisesta. Esitys tulee valmistella valtakunnallisesti erikoisalan yhteistyönä. Esitys käsitellään erikoislääkärikoulutustoimikunnan ja sen hyväksyy tiedekuntaneuvosto. Lisäkoulutusohjelmasta vastaa tiedekuntaneuvoston nimeämä vastuuhenkilö.

Esityksen tulee sisältää:

- selvitys ja perustelut uuden lisäkoulutusohjelman tarpeesta ja koulutusvolyymeista
- Koulutuksessa tulee huomioida UEMS:in näkemykset sekä kansalliset linjaukset
- tieto siitä, missä koulutusyksiköissä koulutusta tarjotaan (HY, TY, TAY, UEF, Oulun yliopisto) ja muiden koulutusyksiköiden puolto
- tieto lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilöstä ja kuulustelijasta.

Lisäkoulutusohjelman tarve tarkistetaan viiden vuoden välein. Jos viiden vuoden ajanjaksolla lisäkoulutusohjelmaan ei ole rekisteröityneitä eikä valmistuneita, erikoislääkärikoulutustoimikunnan puheenjohtaja selvittää tiedekunnan yhteyshenkilön kanssa kyseisen lisäkoulutusohjelman tarpeen.

Lisäkoulutusohjelmien sisältö

Lisäkoulutusohjelmien käytännön palvelun kesto on vähintään 2 vuotta, yliopiston hyväksymässä koulutuspaikassa asianomaisella alalla. Koulutuksen aikana on saavutettava sille asetetut oppimistavoitteet. Koulutuksessa olevalle tulee nimetä henkilökohtainen tutor.

Lisäkoulutusohjelmaan sisältyy teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia koulutusyksiköiden oman sisäisen viikkokoulutuksen lisäksi.

Lyhyin hyväksyttävä palvelujakso on 1 kuukausi (30 päivää). Mikäli koulutuksen suorittaa osa-aikaisena, on työskentelyn oltava vähintään 50 % kokoaikaisesta palvelussuhteesta (minimi 18,5 h/vko). Tällöin koulutusaika vastaavasti pitenee.

Lisäkoulutusohjelmaan sisältyy kuulustelu. Kuulustelun voi suorittaa viimeisen koulutusvuoden aikana.

Lisäkoulutusohjelmien koulutus- ja kuulusteluvaatimukset ovat voimassa toistaiseksi. Vaatimuksia on mahdollista tarkentaa tarpeen mukaan tai erikoislääkärikoulutuksen vaatimusten päivittämisen yhteydessä.

Vaihtoehtoisesti koulutettava voi osallistua lisäkoulutusalan eurooppalaiseen tai pohjoismaiseen kuulusteluun.

Opiskeluoikeus ja koulutukseen valinta

Lisäkoulutukseen voi hakeutua erikoislääkäriin koulutuksen suorittamisen jälkeen. Tiedekunnassa rekisteröidään lisäkoulutusohjelmaan erikoislääkäri, jolle koulutuksen vastuuhenkilö on tehnyt koulutussuunnitelman yhdessä koulutuksessa olevan kanssa.

Todistus

Lisäkoulutus ei johda tutkintoon, joten tiedekunta ei myönnä siitä tutkintotodistusta. Sen sijaan tiedekunta/erikoisala voi myöntää lisäkoulutusohjelman suorittamisesta todistuksen, josta ilmenee valtakunnallisesti hyväksytyt lisäkoulutusohjelman vaatimukset ja toteutuminen.

Lisäkoulutuksen suorittaneiden lääkäreiden oikeudellinen asema

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) rekisteröi vain erikoislääkärin koulutuksen perusteella erikoislääkärin oikeudet. Se ei rekisteröi muita yliopiston myöntämiä todistuksia. Erikoislääkärin oikeudellinen asema eli ammatinharjoittamisoikeudet syntyvät vain erikoislääkärin koulutuksen suorittamisesta.

LISÄKOULUTUKSEN HALLINNOLLINEN TOTEUTUS

Koulutettavien määrä ja tarve

Asetuksen 678/1998 perustelumuioston mukaan lisäkoulutus vastaa yliopistosairaalan tarpeisiin. Kuitenkin joillakin aloilla on tarve kouluttaa erityisosajia myös keskussairaalan tarpeisiin. Myös lääkärinkoulutuksen alueellinen neuvottelukunta voi esittää koulutustarpeita yliopistosairaalalle.

Käytännön palvelun suorittaminen

Lisäkoulutus voidaan suorittaa toimialan kannalta tarkoituksenmukaisessa virassa (esim. erikoistuvan lääkärin tai erikoislääkärin virassa tai viransijaisena). Edellytyksenä on, että koulutus on järjestettävissä koulutussuunnitelman mukaisesti ja koulutuksen kannalta riittävän pitkissä jaksoissa. Lisäkoulutus ei ole tutkinto eikä siihen johtavaa palvelua varten saada erityisvaltionosuutta (EVO).

Lisäkoulutuksen hallinto

Tiedekunta nimeää lisäkoulutusohjelmalle vastuuhenkilön, joka vastaa koulutuksen sisällöstä ja seurannasta. Erikoisala vastaa lisäkoulutuksen hallinnosta. Niillä koulutusaloilla, joita järjestetään useassa tiedekunnassa, tulee olla tarvittaessa alan valtakunnallisia suunnittelu- ja koordinaatiokokouksia.

KUULUSTELUJEN JÄRJESTÄMINEN

Erikoislääkärin lisäkoulutusohjelmien kuulustelusta huolehtii kukin lisäkoulutusala. Tiedekunnat eivät vastaa kuulusteluista aiheutuvista kustannuksista.

Kuulustelijat

Lisäkoulutusohjelman kuulustelija nimetään lisäkoulutusohjelmaa perustettaessa. Kussakin kuulustelussa toimii kerrallaan kaksi kuulustelijaa. Lisäkoulutusohjelman valtakunnallinen vastuuhenkilö sekä koordinaattori hankkivat kuulustelijat kuhunkin kuulusteluun.

Kuulusteluvaatimukset

Mikäli lisäkoulutusohjelma on useammassa kuin yhdessä tiedekunnassa, vastuuhenkilöiden tulee sopia kuulusteluvaatimusten yhteneväisyydestä. Lisäkoulutusohjelmien kuulusteluvaatimukset ovat voimassa toistaiseksi.

Kuulusteluajankohta ja -paikat

Lisäkoulutusalat sopivat kuulustelun käytännön järjestelyistä: aika, paikka, ilmoittautuminen, kesto, valvonta. Kuulustelu pyritään järjestämään valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun yhteydessä ja siitä tulee sopia oman yliopiston lisäkoulutusyhdyshenkilön kanssa. Siinäkin tapauksessa alan hoitavat muut järjestelyt paitsi valvonnan.

Kuulusteluun ilmoittautuminen

1. Mikäli kuulustelu järjestetään erikoislääkärikuulustelun yhteydessä, kuulusteluun ilmoitaudutaan oman tiedekunnan lisäkoulutusyhdyshenkilölle, joka ilmoittaa tenttijästä ja kysymysten tarpeesta lisäkoulutuksen vastuuhenkilölle. Vastuuhenkilön tulee hankkia tentaattorit ja toimittaa tenttikysymykset tiedekunnan yhdyshenkilölle. Mikäli koulutukselle on sovittu valtakunnallinen koordinaattori tai muu tenttikysymysten koordinoija, tiedekunnan yhdyshenkilö ilmoittaa hänelle kysymysten tarpeesta ja koordinaattori huolehtii tentaattorit ja toimittaa kysymykset tiedekunnan yhdyshenkilölle.

Kuulusteluun ilmoitaudutaan viimeistään **5 viikkoa** ennen kuulustelutilaisuutta.

2. Mikäli tentti järjestetään muuten kuin erikoislääkärikuulustelun yhteydessä, ilmoitaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle, joka huolehtii näissä tapauksissa tenttijärjestelyt. Kuulusteluun osallistuvan tulee aina olla rekisteröitynyt lisäkoulutusohjelmaan.

Kuulustelukysymysten asettelu

Kuulustelijat laativat kysymykset yhdessä. Kun tentti on erikoislääkärikuulustelun yhteydessä, kuulustelijoiden tulee ilmoittaa kysymykset ja niiden arviointiperusteet tiedekunnan yhdyshenkilölle. Kuulusteluvastaukset toimitetaan kuulustelun jälkeen lisäkoulutusohjelman vastuukuulustelijalle.

Kuulustelu perustuu, paitsi koulutusohjelmassa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön, myös siihen kunkin erikoisalan käytännön tietoon, joka koulutuksessa olevalle on kertynyt.

Kuulustelijat esiintyvät kuulustelussa joko omilla nimillään tai tarvittaessa koodeilla (anonyymisti).

Kuulusteluvastausten tarkistaminen ja arvostelu

Kumpikin kuulustelija arvostelee vastauksen itsenäisesti. Kuulustelijoiden tulee neuvotella keskenään siitä, ketkä ovat kuulustelussa hyväksytyt ja ketkä hylätyt.

Kuulustelu tulee arvioida 6 viikon kuluessa. Kuulustelussa olleelle toimitetaan kuulustelun tulos ja vastauspaperit.

Kuulustelun arvosana on hyväksytyt/hylätyt, lisäksi voidaan ilmoittaa tehtäväkohtaiset pisteet. Hylätystä kuulustelusta on annettava kirjallinen vastine joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelona tai henkilökohtaisena kirjallisena palautteena.

Oikaisumenettely

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun arvostelulta kuulustelijoilta 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tuloksen tietoonsa. Oikaisupyyntö toimitetaan vastuuhenkilön kautta kuulustelijoille. Kuulustelijoiden tulee antaa perusteltu vastauksensa kohtuullisessa ajassa. Mikäli kuulusteltava on vielä tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua yliopiston säännösten mukaisesti.

AUDIOLOGIA

Vastuuhenkilö: prof. Heikki Löppönen

Kouluttaja/kuulustelija: prof. Heikki Löppönen

Yleistä

Lisäkoulutusohjelman ottamisen edellytyksenä ovat koulutusohjelman vastuuhenkilön toteamat perusteet lisäkoulutuksen tarpeelle, sekä koulutettavan korva-, nenä- ja kurkkutautien tai foniatrian erikoislääkärin pätevyys. Koulutukseen liittyy valtakunnallisesti yhdenmukainen kuulustelu, jonka toteuttamisesta vastaavat eri yliopistojen nimeämät lisäkoulutuksen vastuuhenkilöt, jotka voivat keskenään nimetä erillisen kuulustelutoimikunnan. Todistuksen suoritusta lisäkoulutuksesta antavat ohjelman vastuuhenkilö ja tiedekunta yhdessä. Lisäkoulutuksen suorittanut ei voi saada erillistä ammatinharjoittamisoikeutta audiologian alalle.

Tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on, että audiologian lisäkoulutusohjelman suoritettuaan koulutettu

- hallitsee erikoisalaan kuuluvat diagnostiset menetelmät kaikissa ikäryhmissä
- pystyy laatimaan audiologian hoito- ja kuntoutussuunnitelman
- hallitsee teknisen kuulonkuntoutuksen (mm. kuulokojeet sekä väli- ja sisäkorvaistutteen)
- pystyy toimimaan kuntoutustyöryhmän vastaavana
- hallitsee erityisalaan liittyvät ennaltaehkäisevät toimenpiteet
- pystyy toimimaan asiantuntijana audiologian erityiskysymyksissä reuna-alojen työryhmissä
- pystyy arvioimaan hoito- ja kuntoutustuloksia tieteellisin menetelmin
- pystyy osallistumaan audiologian kehittämiseen ja suunnitteluun

Koulutuspaikat

Koulutuspaikkana hyväksytään yliopistosairaalan kuulokeskus (tai kuulo- ja tasapainokeskus), mikäli kouluttajana toimii dosentin pätevyyden omaava audiologian erikoislääkäri (tai audiologian lisäkoulutusohjelman suorittanut lääkäri).

Koulutuksen rakenne ja sisältö

Koulutussuunnitelma

- kun koulutuksesta on sovittu koulutuksen vastuuhenkilön kanssa, laaditaan koulutettavalle henkilökohtainen koulutussuunnitelma (HOPS)
- koulutus pyritään toteuttamaan UEMS KNK-sektion audiologian subspecialiteettiohjelman mukaisesti
- koulutettava kirjaa opintojen edistymisen UEMS mukaiseen lokikirjaan
- koulutuksen edistymistä seurataan puolivuositain koulutettavan, kouluttajan ja koulutuksen vastuuhenkilön tapaamisissa

Käytännön palvelut

- vähintään 1 1/2 vuotta kokopäivätoimista palvelua yliopistosairaalan KNK-tautien klinikan kuulokeskuksessa
- 6 kk kokopäivätoimista palvelua foniatrian lääkärinä
- osa palveluksesta voidaan korvata työskentelemällä ulkomailla audiologian alan koulutusyksikössä

Toimipaikkakoulutus

- kuulokeskuksen toimipaikkakoulutustilaisuudet
- kuntoutustyöryhmäneuvottelut
- konsultaationeuvottelut audiologian erityiskysymyksissä lastenneurologian, kliinisen perinnöllisyyslääketieteen, lastenpsykiatrian, psykiatrian ja silmätautien erikoislääkäreiden kanssa
- apuvälinekoulutustilaisuudet
- KNK-klinikan tieteelliset ja ammatilliset koulutusmeetingit

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee olla vähintään 60 tuntia. Tällaiseksi hyväksytään koulutustilaisuudet, joiden järjestäjinä toimivat esim.:

- Suomen Audiologilääkärit ry.
- Suomen Audiologian Yhdistys ry.
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit – pään ja kaulan kirurgia ry.
- Suomen Foniatriit ry.
- Nordiska Audiologiska Sällskapet
- European Federation of Audiological Societies
- International Society of Audiology

Kouluttajan suostumuksella myös muita yliopistojen, kotimaisten, ulkomaisten tai kansainvälisten yhdistysten järjestämiä audiologian alaan liittyviä koulutustilaisuuksia voidaan hyväksyä.

Loppukuulusteluun voi osallistua kun vaadittavat koulutukset on hyväksyttävästi suoritettu.

Ilmoittautuminen tapahtuu vähintään viisi viikkoa ennen tenttipäivää kunkin koulutuksen vastuuhenkilön / koulutusyksikön klinikan sihteerille. Tentin suorittamisaika ja – paikka on sama kuin korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkärin valtakunnallisella tentillä. Hyväksymisraja on 20/36 pistettä.

Kuulustelu

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisimmät painokset):

1. Katz J (toim): Handbook of clinical audiology. Lippincott Williams & Wilkins, 2009
2. Gelfand S (toim): Essentials of audiology. Thieme, 2009
3. Luxon L, Furman JM, Martini A, Stephens ADG (toim): Textbook of audiological medicine. Informa Health Care 2002
4. Lustig LR, Zee DZ, Niparko J, Minor LB (toim): Clinical Neurotology. Taylor & Francis, 2002
5. Jauhiainen T (toim): Audiologia. Duodecim, 2008
6. Lonka E, Korpijaakko-Huuhka A-M (toim): Kuulon ja kielen kuntoutus. Palmenia-kustannus, 2000. Soveltuvien osien
7. Rissanen P, Kallanranta T, Suikkanen AS (toim): Kuntoutus. Duodecim, 2008. Soveltuvien osien

Lehdet (kaksi viimeistä ja kuluva vuosikerta):

1. International Journal of Audiology
2. Ear and Hearing
3. Otology & Neurotology

ENSIHOITOLÄÄKETIEDE

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: Dosentti Jouni Kurola

Pohjaerikoisalut: anestesiologia, anestesiologia ja tehohoito sekä akuuttilääketiede

Koulutusohjelman tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on, että anestesiologian, anestesiologian ja tehohoidon tai akuuttilääketieteen erikoislääkäri ensihoitolääketieteen lisäkoulutusohjelman suoritettuaan

1. on perehtynyt ensihoidon alalla tarvittavaan teoreettiseen tietoon
2. on saanut riittävät kliiniset tiedot ja taidot toimiakseen itsenäisenä ensihoitolääkärinä
3. kykenee toimimaan asiantuntijana oman alansa ja reuna-alueiden erityiskysymyksissä
4. on saanut riittävät tiedot ensihoidossa käytetystä lääketieteellisestä ja muusta tarpeellisesta teknologiasta
5. kykenee ensihoitolääketieteen ja ensihoitopalvelun moniammatilliseen kehittämisen- ja opetustyöhön
6. on saanut riittävät tiedot ensihoitopalvelun suunnittelusta toiminnasta ja johtamisesta ml. suuronnettomuusvalmius
7. on perehtynyt ensihoitoon liittyviin eettisiin kysymyksiin
8. on perehtynyt ensihoitolääketieteen tutkimustyön erityispiirteisiin

Koulutettava ja ohjaaja tekevät koulutettavakohtaisen henkilökohtaisen opintosuunnitelman yllä olevien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Käytännön koulutus

1. Vaatimuksena on kahden vuoden päätoiminen palvelu ensihoidon yksikössä. Tästä vähintään vuosi tulee suorittaa yliopistosairaalan ensihoidon yksikössä, jossa kouluttajalla tulee olla dosentin pätevyys ja ensihoitolääketieteen erityispätevyys tai lisäkoulutus suoritettuna.

Keskussairaالاتasoisessa ensihoidon yksikössä suoritettavaa ensihoitopalvelua voidaan hyväksyä yksi vuosi, mikäli palvelu on suoritettu päätoimisena yksikössä, jossa kouluttajalla on ensihoitolääketieteen erikoispätevyys tai lisäkoulutus suoritettuna.

Enintään vuoden palveluksi voidaan hyväksyä myös ulkomaisessa ensihoito-organisaatiossa suoritettu päätoiminen palvelu.

2. Koulutettava voi aloittaa lisäkoulutusohjelman erikoislääkärin oikeudet saatuaan
3. Yksittäisen koulutuksen hyväksyttävän jakson pituuden tulee olla vähintään yksi kuukausi.
4. Käytännön koulutuksen tulee sisältää sekä kliinistä että teoreettista toimipaikkakoulutusta.

Koulutuksen tulee muodostaa suurimman osan ensihoidon osa-alueista kattava kokonaisuus. Suositeltavaa olisi, että koulutettava saisi kokemusta sekä lääkärimaayksikkö- ja lääkärihelikopteritoiminnasta. Mikäli lääkäri toimii vain joko maa- tai helikopteriyksikössä, tulee koulutusjaksoon sisältyä tutustuminen toisen yksikkötyypin toimintaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta sisältyy ohjelmaan 60 tuntia. Opetus voi olla alueellista, valtakunnallista tai kansainvälistä koulutusta, joissa käsitellään ensihoitolääketiedettä.

Pääsääntöisesti kotimainen teoreettinen kurssimuotoinen koulutus tulee toteuttaa valtakunnallisesti tiedekuntien hyväksymässä ja yliopistosairaaloiden ensihoidon yksiköiden järjestämässä moduulirakenteisessa koulutusjärjestelmässä, joiden teemat ovat seuraavat

1. Ensihoitopalvelun toiminta, ensihoidon perustaidot
2. Ensihoidon päätöksenteko, diagnostiset apuvälineet ja ryhmätyöskentely
3. Häätäkeskus, erityistilanteissa toimiminen, taktiikka, viranomaisyhteistyö
4. Tehohoitolääketieteen ja ensihoitolääketieteen yhteiset teemat.
5. Toimiminen poikkeavissa olosuhteissa: suuronnettomuus ja katastrofivalmius, CBRNE sekä poikkeusolot

Yliopistosairaalat sopivat keskenään moduulien järjestämisvastuusta.

Osallistuminen oman klinikan ensihoitoaiheisiin meetingeihin.

Kuulustelu VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Lehdet (kolme viimeistä vuosikertaa, ensihoitolääketieteelliset artikkelit):

1. Annals of Emergency Medicine
2. European Journal of Emergency Medicine
3. Scandinavian Journal of Trauma, Resuscitation and Emergency Medicine
4. Prehospital Emergency Care
5. Prehospital and Disaster Medicine
6. Resuscitation
7. New England Journal of Medicine
8. Lancet

Kirjat (uusin painos)

1. Rosen's Emergency Medicine – Concepts and clinical practice. Marx J, Hockberger R, Walls R. Mosby.
2. The European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2010. www.erc.edu.
3. Koenig & Schultz's, Disaster Medicine – Comprehensive principles and practices. Cambridge University Press.

GYNEKOLOGINEN ONKOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö: dos. Maarit Anttila

Kuulustelija ja pääkouluttaja: dos. Maarit Anttila, varalla dos. Marjo Tuppurainen

Lisäkoulutusohjelmaan ottamisen edellytyksenä ovat koulutusohjelman vastuhenkilön toteamat perusteet lisäkoulutuksen tarpeelle.

Koulutusajan pituus on vähintään 2 vuotta. Koulutus tapahtuu synnytys- ja naistentautiopin erikoislääkärikoulutuksen jälkeen.

TAVOITTEET

Gynekologisen onkologian erikoisalan koulutuksen tarkoituksena on perehdyttää koulutukseen osallistuva lääkäri gynekologisen onkologian diagnostiikkaan, sädehoitoon, kemoterapiaan sekä operatiiviseen ja palliatiiviseen hoitoon. Lisäksi tarkoituksena on ohjata häntä tutustumaan ko. alan tieteelliseen kirjallisuuteen ja perehdyttämään alan tutkimustyöhön.

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka toteutumista seurataan vastuhenkilön kanssa pidettävien kehityskeskustelujen avulla.

KOULUTUKSEN RAKENNE JA SISÄLTÖ

1. Yleistä

Koulutukseen kuuluu vähintään 2 vuotta palvelua yliopistollisen sairaalan synnytys- ja naistentautien klinikassa sisältäen 3 kk:n palvelun sädehoitoklinikassa tavoitteena perehtyminen erityisesti sädehoidon suunnitteluun.

Enintään 3 kuukautta koulutusajasta voidaan vastuhenkilön ohjauksessa, erilliseen koulutussopimukseen ja –ohjelmaan perustuen suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

2. Erityiskoulutus

Ohjattu koulutus seuraavilla osa-alueilla tavoitteena kyky itsenäiseen työskentelyyn.

A. Operatiivinen hoito

- munasarjasyövän radikaali operatiivinen hoito: kohdun, munasarjojen poisto, tuumorireduktio, lantion ja para-aortaialueen imusolmukkeiden poisto, omentin poisto
- endometriumsyövän radikaali operatiivinen hoito lymfadenektomioineen
- kohdunkaulan syövän radikaali kirurginen hoito Wertheim-Meigsin mukaisesti
- ulkosynnytinsyövän radikaali kirurginen hoito
- kemoterapia
- solusalpaajahoidon eri gynekologisissa syöväissä
- solusalpaajahoidon vaikutusmekanismit, indikaatiot ja vasteen seuranta
- neoadjuvanttihoito, adjuvanttihoito, kuratiivinen solusalpaajahoidon, palliatiivinen solusalpaajahoidon
- hormonaalinen kemoterapia gynekologisissa syöväissä

B. Sädehoito

- sädehoito eri gynekologisissa syövässä
- sädehoidon vaikutusmekanismit
- sädehoitotyöskentelyn säännöt hoitohenkilökunnan ja potilaan kannalta
- ulkoisen sädehoidon indikaatiot, CT-pohjainen suunnittelu ja toteutus
- ontelonsisäisen sädehoidon (Brachyterapian) vaikutusmekanismi: HDR-, LDR-hoitojen välittömien ja myöhäisten vaikutusten tunteminen, ontelonsisäisen sädehoidon (Brachyterapia) indikaatiot ja toteutus

C. Palliatiivinen hoito

- kivun hoito
- saattohoito

3. Viikoittainen koulutusohjelma

Operatiivinen työskentely 1 - 2 pv

Osastotyöskentely gynekologisen osastolla 1 pv

Poliklinikkatyöskentely gynekologisonkologisella seurantapoliklinikalla 1 pv

Kohdunsuun ja ulkosynnyttimien ja emättimen premaligni diagnostiikka; kolposkopiat sekä kohdunsuun ja ulkosynnyttimien premalignien muutosten laser- ja loop-hoidot 1 -2 pv

4. Meetingohjelma ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

A. Meetingtoiminta

Koulutettava osallistuu klinikan koulutustilaisuuksiin, joista gynekologisen onkologian osuus on n. 30 %. Koulutettava pitää koulutusaikana kaksi kirjallista seminaariesitelmää gyn. onkologisista aiheista. Hän osallistuu viikoittaiseen gyn. onkologian patologi-/radiologimeetingiin ja ongelmakokoukseen (2 tuntia)

B. Koulutettavan on osallistuttava koulutusaikana vastuuhenkilön hyväksymään alan syventävään koulutukseen vähintään 30 tuntia.

1. Pohjoismaisen gyn. onkologijärjestön (NSGO)

2. Euroopan gyn. onkologijärjestön (ESGO)K

3. Kansainvälisen gyn. onkologiryhmän (IGCG)

4. Suomen Gynekologiyhdistyksen ja sen alaosastojen sekä gynekologisen onkologian pienryhmän, kolposkopiayhdistyksen ja Suomen gynekologisen kirurgian seuran järjestämät koulutustilaisuudet, jotka koskettelevat gynekologisen onkologian eri alueita.

Lisäksi koulutuksen hyväksytään Suomen onkologiyhdistyksen, rintasyöpäryhmän ja radiologiyhdistyksen koulutustilaisuudet sopivin osin.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos):

1. Cartier R.: Practical colposcopy (S.Karger)
2. Coppleson M. et al (Eds.): Gynecologic oncology (Churchill Livingstone)

tai

Gusberg S.B., Shingleton H.M. & Deppe G. (Eds.): Female genital cancer (Churchill Livingstone)

tai

Di Saia, P.J., Creasman, W.T. Clinical Gynecologic Oncology (Mosby)

3. Kumar R.J. (Ed.): Blaustein's pathology of the female genital tract (Springer Verlag)

tai

Tavassoli F., Devilee P. (Ed.): WHO Classification of Breast Tumours and Tumours of the Female Genital Organs: Pathology and Genetics.

Lehdet (kolme viimeistä vuosikertaa):

1. Journal of Clinical Oncology
 2. Journal of National Cancer Institute
 3. Eur J Cancer
 4. Gynecologic Oncology
 5. International Journal of Gynecological Cancer
 6. International Journal of Radiation Oncology, Biology, Physics
- + FIGO Guidelines (http://www.igcs.org/files/TreatmentResources/FIGO_IGCS_staging.pdf)

LASTENALLERGOLOGIA

Vastuuhenkilö: Professori Raimo Voutilainen

Kuulustelijat: dos. Sami Remes

Kouluttajat: dos. Sami Remes, LT Marja Ruotsalainen

Valtakunnallinen koordinaattori: prof. Mika Mäkelä, Helsingin Yliopisto

'European Training Committee, Paediatric Allergology' määrittelee lastentautien suppeiden erikoisalojen koulutuksen yleisiksi vaatimuksiksi, että koulutuspaikalla on kyseisellä erikoisalalla työryhmä (kaksi kyseisen suppean alan edustajaa), riittävä potilastoiminta, hyvä kirjasto (tärkeimmät tieteelliset lehdet), sekä koulutus- ja tutkimustoimintaa. Lisäkoulutuksen kesto on kaksi vuotta, ja se tapahtuu yliopistosairaalassa tai samantasoisessa muussa valtakunnallisessa keskuksessa. Koulutuksen päätteeksi on valtakunnallinen loppukuulustelu.

Koulutuksen tavoite

Lisäkoulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa lastentautien erikoislääkäreitä, jotka hallitsevat laajan lastentautien osaamisen lisäksi yliopistosairaalatasoisen lastenallergologian.

Lastenallergologian lisäkoulutusohjelman suorittamisen jälkeen erikoislääkärillä on valmiudet normaalin lastentautien yksikön poliklinikka- ja päivystystoiminnan lisäksi

- diagnosoida ja hoitaa vaativan erityistason allergiset sairaudet ja astma
- luoda lastenallergologinen hoitoyksikkö tai vastata olemassa olevan yksikön kehittämisestä ja laadusta
- luoda alueelliset toimivat lastenallergologiset hoitoketjut
- tehdä alan kliinistä tutkimusta

Koulutus

Lastenallergologian lisäkoulutukseen kuuluvat seuraavien kokonaisuuksien hallinta:

Lasten allergiat

- atopian ja allergioiden tausta ja epidemiologia, kliiniset sairausmanifestaatiot (kuten atooppinen ihottuma, ruoka-allergiat, astma, allerginen nuha, viivästyneet tyyppi IV allergiat, anafylaksia, pistiäisallergiat, lääkeallergiat, rokotusyliherkkyys, mastosytoosit, angioödeema) ja erotusdiagnostiikka
- allergisten sairauksien ja niihin liittyvien inflammatoristen sairauksien immunologia ja genetiikka
- allergisten sairauksien farmakologia
- tutkimusmenetelmät: ihopistokokeet, epikutaanitestit, seerumin IgE-määritysmenetelmät mukaan lukien komponenttidiagnostiikka, altistustutkimukset
- lapsen ruoka-allergian diagnostiikka
- allergian siedätyshoidot (siitepölyt, eläimet, pistiäiset, ruoka)
- atopian ehkäisymahdollisuudet
- lapsen normaali ravitseminen ja ravitsemussuositukset
- lapsen kasvu ja kasvuhäiriöt / allergiset sairaudet

Lasten astma

- keuhkojen normaali anatomia ja fysiologia
- astman patogeneesi, genetiikka, kliininen kuva ja erotusdiagnoosi eri ikäkausina
- hengitysfunktio tutkimukset: kehoplethysmografia, oskillometria, PEF-mittaus, spirometria, rasiuskokeet, EVH-testi, FeNO, diffuusiokapasiteetti, altistusmenetelmät
- hengitysteiden kuvantamistutkimukset
- farmakologia

Lasten allergologian alueellisten hoitoketjujen tunteminen ja suunnittelu ja erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyön hallitseminen

Tieteellisen tutkimustyön menetelmien hallinta, tutkimustyön etiikka ja kirjallisuuden kriittinen arviointi

Koulutukseen hakeutuminen

Lasten allergologian lisäkoulutukseen voi hakeutua lastentautien erikoislääkäritutkinnon suorittamisen jälkeen. Koulutettavan valinnassa huomioidaan myös alueelliset koulutustarpeet.

Koulutusohjelman rakenne

Koulutettavalle nimetään oma vastuukouluttaja, joka huolehtii koulutettavan riittävästä toimipaikkakoulutuksesta ja teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen monipuolisuudesta ja laadukkuudesta.

Koulutusohjelman pituus on kaksi vuotta ja se koostuu vähintään 3 kuukauden pituisista moduuleista.

Pakollinen moduuli kaikille on vähintään 6 kuukauden koulutusjakso HYKSin Iho- ja Allergiasairaalan lastenyksikössä.

Vähintään 12 kuukauden ja enintään 18 kuukauden koulutusjakso on suoritettava Yliopistosairaalan lasten allergioihin keskittyneessä yksikössä, jossa toimii vähintään kaksi alan specialistia (UEMS:n eli European Union of Medical Specialists asettama vaatimus); vastuukouluttajan on oltava väitellyt lastenallergologi. Suositellaan vähintään 3 kuukauden yhtäjaksoisia työskentely jaksoja.

Sen lisäksi koulutusta voidaan saada yliopistosairaalassa enintään 3 kuukauden jaksoina esim. lasten infektiosairauksien, lasten gastroenterologian, ihosairauksien, korva- nenä-kurkkutautien, kliinisen fysiologian, kliinisen mikrobiologian tai farmakologian yksiköissä tai soveltuvin osin ei-yliopistollisen keskussairaalan lasten allergioita hoitavassa yksikössä.

Koulutuksesta voidaan hyväksyä 6 kuukautta ulkomailla alan tunnetussa sairaalassa tai tutkimustyössä. Vastuukouluttaja ja lisäkoulutusohjelman valtakunnallinen koordinaattori päättävät ulkomaisen palvelun ja tutkimustyön hyväksyttävyyden tapauskohtaisesti.

Koulutus voidaan hankkia toimimalla joko erikoistuvan lääkärin tai erikoislääkärin virassa.

Teoreettinen koulutus

Kurssimuotoista teoreettista erikoisalakohdaista koulutusta vaaditaan vähintään 60 tuntia.

Koulutuspaikat ja vastuukouluttajat yliopistosairaaloissa

HYKS Iho – ja Allergiasairaala (voidaan suorittaa koko koulutus)

dos. Mika Mäkelä, dos. Anna Pelkonen, LT Kaarina Kukkonen

Koulutuspaikka soveltuvien osin:

HYKS Lasten ja nuorten sairaala, dos. Merja Kajosaari, dos. Mikael Kuitunen

TYKS Lastenkliniikka, dos. Tuomas Jartti, LT Merja Nermes, prof. Johannes Savolainen

OYS Lasten ja nuorten klinikka, LT Teija Dunder, dos. Petri Kulmala

KYS Lasten ja nuorten klinikka, dos. Sami Remes, LT Marja Ruotsalainen

TAYS Lastenkliniikka, prof Matti Korppi, LT Marita Paassilta

Kuulustelu

Tenttiin ilmoitaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Ajantasaiset kirjallisuusvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Leung, Sampson, Geha & Szefer: Pediatric allergy. Principles and practice (Elsevier Saunders)
2. Kendig and Chernick (toim.) Disorders of the Respiratory Tract in Children (Elsevier Saunders)
3. Haahtela T, Hannuksela M & Terho EO (toim): Allergia (Duodecim)
4. Kaila, Korppi, Mäkelä, Pelkonen, Valovirta: Lasten allergiset sairaudet (Suomen Lastenlääkäriyhdistyksen Allergiajaosto)

EBM artikkelit

1. Astma. Käypä hoito –suositus (Suomalainen Lääkäriseura Duodecim), päivitys 2012
2. Atooppisen ekseeman diagnostiikka ja hoito. Käypä hoito -suositus (Suomalainen lääkäri-seura Duodecim), 2009.
3. Lasten ruoka-allergia. Käypä hoito -suositus (Suomalainen lääkäri-seura Duodecim), päivitys 2015.
4. Siedätyshoito. Käypä hoito -suositus (Suomalainen lääkäri-seura Duodecim), päivitys 2011
5. Cochrane-katsaukset lasten allergisten sairauksien osalta

Lehdet (kolme viimeistä vuosikertaa)

1. Allergy
2. Pediatric Allergy and Immunology
3. Clinical and Experimental Allergy
4. Journal of Allergy and Clinical Immunology
5. Pediatric Pulmonology

Allergiaa ja astmaa käsittelevät artikkelit seuraavista lehdistä (kolmelta viime vuodelta)

6. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine
7. Archives of Diseases in Childhood
8. British Medical Journal
9. JAMA
10. Journal of Pediatrics
11. Lancet
12. New England Journal of Medicine
13. Pediatrics

LASTENANESTESIOLOGIA JA TEHOHOITOLÄÄKETIEDE

Vastuuhenkilö: Professori ma Ari Uusaro

Vastuullinen kouluttaja: prof. Hannu Kokki, muut kouluttajat: dos. Ilkka Parviainen (lasten tehohoito) ja dos. Ulla Sankilampi (vastasyntyneiden tehohoito)

Itä-Suomen yliopiston terveystieteiden tiedekunnan lastenanestesiologian ja tehohoitolääketieteen lisäkoulutusohjelman tavoitteena on koulutuksen suunnitelmallinen kehittäminen ja alan erityisosaamisen laajentaminen myös yliopistosairaaloiden ulkopuolelle. Tämä koulutusohjelma on tarkoitettu kaikille anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärien oikeuden saavuttaneille.

I Käytännön työpaikkakoulutus

Palvelu päätoimisena lääkärimä lastenanestesiassa ja tehohoidossa:

- KYS/ Anestesia- ja leikkaustoiminta
- KYS/ Tehohoidon osasto
- KYS/ Vastasyntyneiden teho-osasto
- Muu Itä-Suomen yliopiston terveystieteiden tiedekunnan hyväksymä koulutusyksikkö Suomessa tai ulkomailla

Lisäkoulutusohjelma sisältää kaksi (2) vuotta päätoimista palvelua Anestesia- ja leikkaustoiminta - palveluyksikössä lastenanestesiologina, Tehohoidon osastolla ja Vastasyntyneiden teho-osastolla. Lyhin hyväksyttävä palveluaika on yksi kuukausi. Palvelusta on oltava vähintään kuusi (kolme) kuukautta, ja enintään 12 (kuusi) kuukautta tehohoidon (vastasyntyneiden tehohoidon) osuutta. Lisäkoulutusohjelman palveluun hyväksytään maksimissaan 3 kk palvelua lastentautien vuodeosastolla. Kliinisestä palvelusta voidaan enintään kuusi kuukautta korvata tieteellisellä työllä lasten anestesiologian ja tehohoitolääketieteen tutkimusprojekteissa. Lisäkoulutettavan pitää kuitenkin aina suorittaa vähintään 12 kuukautta päätoimista lastenanestesiologin palvelua ja vähintään 6 kk tehohoitopalvelua.

II Koulutuksen sisältö

Koulutuksen tulee muodostaa mielekäs ja tasapainoinen kokonaisuus kaikilla osa-alueilla, joita ovat leikkausta ja anestesiaa edeltävä arviointi, lasten anestesia ja sedaatiot, lasten kivunhoito, lasten nestehoito, lasten puudutukset, leikkaussalin ulkopuolisten toimenpideyksiköiden anestesia, päiväkirurgia, lasten elvytys, sekä vastasyntyneiden ja lasten tehohoito. Koulutuksen tulee sisältää olennaiset vaikean ilmatien hallintamenetelmät sekä kanyloinnit. Koulutettava rekisteröi suorittamansa anestesiatoimenpiteet lokikirjaan, jonka kouluttaja tarkastaa kuuden kuukauden välein. Koulutusaikana koulutettavan tulee saada riittävä ja tasapainoinen määrä kliinisiä suoritteita kaikilta lisäkoulutusohjelman osa-alueilta.

Teho-osastojaksoon tulee kuulua kattavasti eri-ikäisten lasten keuhkojen, verenkierron, aivotoimintojen ja aineenvaihdunnan häiriöiden tunnistamista sekä ventilaattorihoitojen, ravitsemushoidon ja vasoaktiivisen lääkehoidon suunnittelua ja toteutusta. Koulutettavan tulee perehtyä lasten tehohoidon pisteytysjärjestelmiin. Koulutettavan on osallistuttava monialaisiin hoitoeettisiin neuvotteluihin. Koulutettavan on hallittava lapsen kuolemaan liittyvät asiakirjat. Koulutettava kirjaa lokikirjaansa annetut tehohoitoon kuuluvat hoidot ja hoitotoimenpiteet sekä niiden potilaiden diagnoosit ja tehohoito-indikaatiot, joiden hoidossa koulutettava on ollut kokonaisvaltaisesti mukana.

Koulutuksen yleiset tavoitteet

- Kattava teoreettinen tieto lastenanestesiassa ja tehohoidossa
- Hyvä ja kattava kliininen kokemus ja tekniset taidot monimutkaisten kliinisten ongelmien tunnistamiseksi ja hoitamiseksi
- Soveltuvan lääketieteellisen teknologian hallinta, mukaan luettuna UÄ-käyttö
- Tehohoidon osalta eettisten pääperiaatteiden tuntemus ja kyky selviytyä kaikenikäisten lasten tehohoitoon liittyvissä psykologisissa ja sosiaalisissa ongelmissa; potilaan ja omaisten kohtaaminen ja hoitaminen
- Riittävät valmiudet koskien elvytystä, kivunhoitoa ja ensihoitoa lapsilla
- Valmius toimia asiantuntijana oman alansa ja reuna-alueiden erityiskysymyksissä
- Valmius opetus-, kehittämis-, ja tutkimustyöhön
- Kyky tehdä moniammatillista tiimityötä.

III Teoreettinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee hankkia 60 tuntia. Opetus voi olla alueellista, valtakunnallista tai kansainvälistä. Koulutettavan tulee osallistua koulutusyksikön järjestämiin omiin koulutuskokouksiin, sekä muihin kouluttajan kanssa sovittuihin alan koulutustilaisuuksiin, kuten Suomen Anestesiologiyhdistyksen lasten anestesia-alajaoksen SULAT järjestämiin koulutustilaisuuksiin. Suositellaan, että koulutettava osallistuu ainakin yhteen alaan liittyvään kansainväliseen kongressiin kouluksensa aikana. Sopivia kansainvälisiä kongresseja, joissa on myös kattava lasten anestesiologian ja tehohoitolääketieteen ohjelma ovat esim. vuotuiset Euroanaesthesia-kongressi (Euroopan anestesiologiayhdistyksen kongressi) sekä Euroopan lasten Anestesiologikongressi (FEAPA) ja kahden vuoden välein pidettävä SSAI-kongressi (Skandinaavinen anestesiologian ja tehohoitolääketieteen kongressi).

IV Kuulusteluvaatimukset

Kirjallinen ja suullinen kuulustelu järjestetään tarvittaessa kahdesti vuosittain. Kuulustelijoita on aina kaksi, joilla tulee olla anestesiologian (tai anestesiologian ja tehohoidon) dosentin pätevyys. Kuulusteluun voi osallistua aikaisintaan viimeisen pätevytymisvuoden aikana.

Kuulustelussa vaadittava kirjallisuus:

- Baum VC, O’Flaherty JE. Anesthesia for Genetic, Metabolic, & Dysmorphic Syndromes of Childhood. Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia, USA
- Bissonette B. Pediatric Anesthesia: Basic Principles--State of the Art—Future. Pmph USA Ltd, New York, USA
- Gregory G, Andropoulos D. B. Gregory's Pediatric Anesthesia, Wiley-Blackwell, Oxford, UK.
- Ronald D. Miller, MD, Lars I. Eriksson, Lee A. Fleisher, MD, Jeanine P. Wiener-Kronish, MD and William L. Young. Miller's Anesthesia. Churchill Livingstone, New York, USA (soveltuvilta osilta)

Kaksi viimeisintä vuosikertaa:

- Acta Anaesthesiologica Scandinavica
- Anesthesia & Analgesia
- Anesthesiology
- British Journal of Anaesthesia
- European Journal of Anesthesiology
- Intensive Care Medicine
- Pediatric Anesthesia
- Pediatric Critical Care Medicine

Asiaankuuluvat voimassaolevat Käypä Hoito –suositukset

LASTENENDOKRINOLOGIA

Vastuuhenkilö: Professori Jarmo Jääskeläinen

Kuulustelijat: Prof. Jarmo Jääskeläinen, prof. Raimo Voutilainen

Kouluttajat: Prof. Jarmo Jääskeläinen, prof. Raimo Voutilainen, LT Hanna Huopio

Valtakunnallinen koordinaattori: Prof. Jarmo Jääskeläinen, Itä-Suomen yliopisto

1. Johdanto

EAP (European Academy of Paediatrics), UEMS:n (European Union of Medical Specialists) lastentautien specialistisektio, on määritellyt lastentautien suppeiden erikoisalojen koulutuksen yleisiksi vaatimuksiksi, että koulutuspaikalla on kyseisellä erikoisalalla työryhmä (kaksi kyseisen suppean alan edustajaa), riittävä potilastoiminta, hyvä kirjasto (tärkeimmät tieteelliset lehdet), sekä koulutus- ja tutkimustoimintaa. Koulutus kestää vähintään kaksi vuotta, ja se tapahtuu yliopistosairaalassa tai samantasoisessa muussa valtakunnallisessa keskuksessa. Koulutuksen lopussa järjestetään kuulustelu.

Lastenendokrinologian lisäkoulutusohjelma on sisällöllisesti harmonisoitu eurooppalaista lastenendokrinologian koulutusohjelmaa vastaavaksi (tarkemmin ks. http://www.eurospe.org/education/education_training.html).

2. Koulutuksen päämäärät

2.1. Koulutuksen sisältö

Lisäkoulutus toteutuu koulutettavan toimiessa alla luetelluissa yliopistosairaaloissa. Koulutus voidaan suorittaa tarkoituksenmukaisessa virassa (esim. erikoistuvan tai erikoislääkärin virassa tai viransijaisena). Edellytyksenä on, että koulutus on järjestettävissä koulutussuunnitelman mukaisesti ja koulutuksen kannalta riittävän pitkissä jaksoissa. Käytännön työtä täydentävät säännölliset, ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet (2-5 tuntia viikossa), joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Kliinisen työn lisäksi koulutus sisältää teoreettista kurssimuotoista koulutusta ja omatoimista opiskelua sekä kuulustelun.

2.2. Koulutuksen tarkoitus

Lisäkoulutusohjelman tavoitteena on turvata lastentautien erityisosaaminen lastenendokrinologian alalla erityisesti yliopistosairaaloissa (erikoislääkärikoulutusasetuksen 678/98 perustelumuistio). Koulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle valmiudet:

- vastata yliopistosairaalatasoisten (vaativan erityistason) lasten endokrinologisten sairauksien diagnostiikasta ja hoidosta
- toimia yhteistyössä muiden lasten erikoissairaanhoidon alojen ja alueiden kanssa korkealaatuisten sairaanhoidon palveluiden tuottamiseksi
- toimia muiden lastentautien erikoisalojen konsulttina lastenendokrinologisissa ongelmissa
- johtaa kliinisiä tutkimushankkeita
- vastata yliopistoklinikassa toimivan lastenendokrinologian yksikön kehittämisestä ja hallinnosta

3. Koulutusohjelma

3.1. Ohjelman rakenne

Koulutuksen sisältö on kuvattu eurooppalaisen lastenendokrinologian koulutusohjelmassa, joka löytyy internetosoitteesta http://www.eurospe.org/education/education_training.html

3.2. Koulutuksen kesto

Koulutus kestää vähintään kaksi vuotta kokopäiväisenä palveluna. Jotta koulutus olisi potilasaineiston osalta riittävän monipuolinen, on suositeltavaa, että osa (3-6 kuukautta) käytännön palvelusta suoritetaan HYKSissä tai ulkomaisessa lastenendokrinologian yksikössä.

3.3. Ulkomainen koulutus

Ulkomaisessa korkeatasoisessa lastenendokrinologian yksikössä suoritettulla koulutuksella voidaan korvata 3-6 kk vaadittavasta 24 kk:n koulutuksesta.

4. Koulutettavan edellytykset

Lisäkoulutuksen voi aloittaa lastentautien erikoislääkärin tutkinnon suorittamisen jälkeen. Lisäkoulutettavien valinnassa otetaan huomioon valtakunnallinen tarve, jonka eri koulutusyksiköiden lastentautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilöt arvioivat yhdessä. Lastenendokrinologian lisäkoulutukseen hyväksytty erikoislääkäri suunnittelee koulutuksensa lastentautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilön ja lastenendokrinologian lisäkoulutusohjelman kouluttajien kanssa.

5. Koulutuspaikat ja kouluttajat

5.1. Keskukset, joissa koulutus voidaan suorittaa kokonaan

HYKS, Lasten ja nuorten sairaala.

5.2. Keskukset, joissa koulutus voidaan suorittaa soveltuvin osin

KYS, Lasten ja nuorten klinikka

TAYS, Lastenkliniikka

TYKS, Lastenkliniikka

OYS, Lasten ja nuorten klinikka

5.3. Henkilökohtaiset ohjaajat/kouluttajat

Kullekin lisäkoulutukseen osallistuvalla lääkärillä määrätään henkilökohtainen ohjaaja, joka on lastenendokrinologi. Kouluttaja(t) voi(vat) olla sama(t) koko koulutuksen ajan tai vaihtua tarpeen mukaan koulutuksen eri vaiheissa. Tavoitteena on, että kouluttaja(t) ja koulutettava tapaavat toisensa säännöllisesti keskinäisen sopimuksensa mukaan. Lisäkoulutukseen osallistuvan lääkärin tulee käydä koulutustaan suuntaavia keskusteluja kouluttajan / kouluttajien kanssa vähintään kolmen kuukauden välein; näin on mahdollista reagoida nopeasti puutteisiin tai epätarkoituksenmukaisiin painotuksiin koulutuksessa.

6. Teoreettinen koulutus

Kurssimuotoista teoreettista erikoisalakohtaista koulutusta vaaditaan vähintään 60 tuntia.

7. Arviointi ja todistukset

Arviointi toteutetaan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman mukaisesti kouluttajien toimesta vuosittain. Arviointi perustuu strukturoituun keskusteluun, jossa tulee olla mahdollisuus vastavuoroiseen kouluttajien ja koulutusympäristön arviointiin. Kouluttajat raportoivat arvioinnista erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilölle. Portfolio on suositeltava tapa kirjata koulutuksen edistymistä ja toteutumista.

Lisäkoulutusohjelman suorittaminen ei johda tutkintoon, joten siitä ei saa tutkintotodistusta. Sen sijaan lisäkoulutuksesta vastaavan yliopiston lääketieteellinen tiedekunta antaa hyväksytysti suoritettusta koulutuksesta todistuksen.

8. Kuulustelu

Lisäkoulutusohjelmaan sisältyy käytännön palvelun loppuvaiheessa tai sen jälkeen suoritettava kirjallinen kuulustelu, jonka järjestämisestä vastaa valtakunnallinen koordinaattori.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Ajantasaiset kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos):

Brook C., Clayton P, Brown R. (Eds.): Brook´s Clinical pediatric endocrinology (Wiley-Blackwell)

tai

Sperling M.A. (Ed.): Pediatric endocrinology (Saunders-Elsevier)

Ong K, Hochberg Z (Eds.): Yearbook of pediatric endocrinology (Karger) (tenttiä edeltävän kahden vuoden kirjat)

Välimäki M, Sane T, Dunkel L (toim.): Endokrinologia (Duodecim) (endokrinologian perusteita sekä lasten ja nuorten endokrinologiaa koskevin osin)

Ilanne-Parikka P, Rönnemaa T, Saha M-T, Sane T (toim.): Diabetes (Duodecim) (diabetologian perusteita sekä lasten ja nuorten diabetesta koskevin osin)

Lehdet (tenttiä edeltävän kahden vuoden lehdet):

Diabetes Care (lasten ja nuorten diabetekseen soveltuvin osin)

Diabetes (lasten ja nuorten diabetekseen soveltuvin osin)

Diabetologia (lasten ja nuorten diabetekseen soveltuvin osin)

Hormone Research in Paediatrics

Clinical Endocrinology (Oxf.)

Endocrine Reviews

Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism

Pediatrics

Journal of Pediatrics

Lancet

New England Journal of Medicine

LASTENHEMATOLOGIA JA -ONKOLOGIA

Vastuuhenkilö: Professori Raimo Voutilainen

Kuulustelijat: Dos. Pekka Riikonen

Kouluttajat: Dos. Pekka Riikonen, erikoislääkäri Jouni Pesola ja Kaisa Vepsäläinen

Valtakunnallinen koordinaattori: Dos. Mikko Arola, TAY

1. Johdanto:

EAP (European Academy of Paediatrics), UEMS:n (European Union of Medical Specialists) lastentautien spesialistisektio, on määritellyt lastentautien suppeiden erikoisalojen yleisiksi vaatimuksiksi, että koulutuspaikalla on kyseisellä erikoisalalla työryhmä (kaksi kyseisen suppean alan edustajaa), riittävä potilastoiminta, hyvä kirjasto (tärkeimmät tieteelliset lehdet) sekä koulutus- ja tutkimustoimintaa. Koulutus kestää vähintään kaksi vuotta, ja se tapahtuu yliopistosairaalassa tai samantasoisessa muussa valtakunnallisessa keskuksessa. Koulutuksen lopussa järjestetään kuulustelu.

Suomen yliopistosairaaloiden lastenhematologian ja -onkologian koulutuksen vastuuhenkilöt muodostavat neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on ylläpitää ja kehittää lastenhematologian ja -onkologian koulutusta maassamme. Valtakunnallinen koordinaattori toimii kokoonkutsujana.

2. Koulutuksen päämäärät

2.1. Koulutuksen sisältö

Lastenhematologian ja -onkologian lisäkoulutusohjelma perehdyttää koulutukseen osallistuvan lääkärin lasten veri- ja syöpätautien teoreettiseen ja käytännön tietoon sekä antaa valmiudet vastata lasten veri- ja syöpätauteja sairastavien potilaiden hoidosta.

2.2. Koulutuksen tarkoitus

Lastenhematologian ja -onkologian lisäkoulutusohjelman tarkoituksena on antaa koulutettavalle sekä teoreettiset että käytännön valmiudet itsenäiseen työskentelyyn lastenhematologian ja -onkologian erikoislääkärin tehtävissä. Koulutuksen läpikäyneen lastentautien erikoislääkärin tulee hallita erikoisalan potilaiden diagnostiikka, hoito ja seuranta ajanmukaisten suuntaviivojen mukaisesti ja hänellä tulee olla valmiudet pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön, alan opetustoimintaan ja kehitystyöhön.

3. Koulutusohjelma

3.1. Ohjelman rakenne

Lisäkoulutusohjelma käsittää vähintään kaksi vuotta kokopäiväistä sairaalatyötä lasten veri- ja syöpätautien yksikössä.. Koulutusajasta vähintään 6 kk:n ajan tulee toimia allogenisia kantasolusiirtoja tekevässä yksikössä. Palveluun kuuluu sekä osasto- että avohoitotyöskentelyä ja mikroskopointiharjoittelua. Kolme kuukautta palvelusta voidaan korvata aikuisten hematologisella osastolla, koagulaatioyksikössä (HUS), onkologisella klinikalla tai hematologisessa laboratorioissa suoritettavalla palvelulla.

3.2. Pakolliset moduulit

Vähintään 6 kk:n työskentely allogenisiä kantasolusiirtoja tekevässä yksikössä joko kotimaassa tai ulkomailla.

3.3. Suositeltavat moduulit

SPR:n veripalvelun järjestämä 1 kk kestävä kurssi verensiirtolääketieteessä.

3.4. Koulutuksen kesto

Lisäkoulutus kestää vähintään kaksi vuotta.

4. Koulutettavan edellytykset

Koulutettavan tulee olla Suomessa laillistettu lääkäri ja lastentautien erikoislääkäri. Koulutettavalla tulee olla Suomessa vaadittava kielitaito.

5. Koulutuspaikat ja kouluttajat

5.1. Keskukset, joissa koulutus voidaan suorittaa kokonaan

Keskukset, joissa tehdään riittävä määrä allogeenisia kantasolusiirtoja.

5.2. Keskukset, joissa koulutus voidaan suorittaa soveltuvin osin

Yliopistosairaaloissa, joissa ei tehdä allogeenisia kantasolusiirtoja, voidaan koulutuksesta suorittaa 1 v 6 kk.

5.3. Henkilökohtaiset ohjaajat

Koulutettavalle nimetään henkilökohtainen ohjaaja koulutuksen ajaksi.

6. Teorettinen koulutus

Koulutettava osallistuu klinikan omiin hematologisiin ja onkologisiin koulutustilaisuuksiin, tuumorimeetinkeihin ja kantasolusiirtokokouksiin. Koulutettava osallistuu valtakunnallisiin lastenhematologian ja -onkologian koulutustilaisuuksiin, pohjoismaisiin koulutustilaisuuksiin ja kursseihin (Pohjoismainen Lastenhematologian ja -onkologian yhdistys, NOPHO) tai muihin kansainvälisiin alan koulutustilaisuuksiin yhteensä vähintään 60 tuntia.

7. Kuulustelu

Koulutettava osallistuu käytännön koulutuksen loppuvaiheessa tai sen jälkeen kirjalliseen kuulusteluun, jonka kuulustelijoina toimivat lääketieteellisten tiedekuntien (tai tarvittaessa Suomen yliopistosairaaloiden lastenhematologian ja -onkologian koulutuksen vastuuhenkilöiden muodostaman neuvottelukunnan erikseen) nimeämät kuulustelijat. Kuulustelijoita on kaksi, ja ainakin toisen heistä tulee toimia eri sairaalassa kuin koulutettava.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos):

1. Nathan DG, Orkin SH, Ginsburg D, Look TA (toim) Nathan and Oski's Hematology of Infancy and Childhood, osat I-II W.B. Saunders Co.
2. Pizzo PA, Poplack DG (toim): Principles and Practice of Pediatric Oncology. Lippincott Williams & Wilkins
3. Thomas, Blume & Forman (toim) Hematopoietic Stem Cell Transplantation. Blackwell Publ.
4. SPR:n verkko-opas verensiirroista
5. Ruutu T, Rajamäki A, Krusius T (toim): Veritaudit (sopivin osin). Kustannus Oy Duodecim.
6. Joensuu H, Roberts PJ, Kellokumpu-Lehtinen P, Jyrkkiö S, Kouri M, Teppo L (toim): Syöpäaudit (sopivin osin). Kustannus Oy Duodecim.
7. EBMT:n Transplantation Handbook

Tieteelliset julkaisusarjat (edeltävän kolmen vuoden ajalta, lastenhematologian ja -onkologian alan artikkelit):

1. Blood
2. Bone Marrow Transplantation
3. Cancer
4. Journal of Clinical Oncology
5. Journal of Pediatric Hematology/Oncology (ent. Am J.)
6. Journal of Pediatrics
7. Lancet
8. Lancet Oncology
9. Leukemia
10. Nature Review Cancer
11. Nature Reviews: Clinical Oncology
12. Nature Reviews: Immunology
13. Nature Medicine
14. New England Journal of Medicine
15. Pediatric Blood and Cancer
16. Pediatrics

Lastenhematologia ja –onkologia-koulutuksen sisältö

1. Hemato-onkologian tieteellinen perusta

- syövän biologinen perusta
- syövän genetiikka (syto- ja molekyyli-) ja geeniterapia
- syövän immunologia
- syövän epidemiologia
- ei-malignien hematologisten tautien epidemiologia
- статистиikkaa (insidenssi, survival)
- hemopoieesi, hemoglobinoieesi
- kemoterapia: farmakologia, farmakokinetiikka, lääkkeiden sivuvaikutusprofiilit ja sivuvaikutusten seuranta
- uuden lääkkeen arvioinnin perusteet
- kuvantaminen
- syöpäkirurgian perusteet
- sädehoidon perusteet
- hätätilanteet
- tukihoito: verituotteet, antibiootit, nutritio, kasvutekijät ym.
- patologian perusteet
- verensiirto, kudostyypitys, transplantaatioimmunologia
- koagulaatio, tromboosi, antikoagulaatio
- hoidon organisaatio
- kliinisen tutkimuksen metodologia
- tutkimuksen eettiset kysymykset: suostumus, tietosuoja
- alloimmunologian perusteet

2. Käytännön taidot ja toimenpiteet

- diagnostiikan suunnittelu
- good clinical practice
- tukihoidot; CV kanyylit
- pitkäaikaisseuranta
- pitkäaikaissivuvaikutukset
- nuorisoiikäisten hoito
- palliatiivinen hoito, kivun arviointi ja hoito
- terminaalihoidon toteutus
- akateemiset taidot: tutkimus, auditointi, opetus, datan raportointi, tutkimusdokumentaatio
- kommunikaatio: potilaat ja vanhemmat
- syöpälästen perheiden sosiaaliturva
- etiikka: hoidon rajat, erityisryhmät
- organisaatiotaidot
- moniammatillisen työryhmän johtaminen
- osallistuminen riittävään määrään kansallisia ja kansainvälisiä kokouksia
- LYP, harvest, jne.

3. Hematologinen laboratorio

- hematologisen laboratorion tavallisten tutkimusten menetelmien perusteet
- verensiirrot ja veriryhmäserologia
- luuytimen, veren ja likvorin sytologia
- flowsytometria
- sytogenetiikka, immunofenotyypitys
- sytokemia
- koagulaatio
- trombofilia ja antikoagulaatio
- hemoglobiinin elektroforeesi

4. Pediatriininen maligni hematologia (leukemia, lymfooma, MDS)

- diagnostiikka, mukaanlukien morfologia, sytogenetiikka, immunofenotyypitys
- osastohoito
- polikliininen seuranta
- hätätilanteet
- riskiluokitus ja hoidon valinta
- tarpeellisten näytteiden ottaminen ja tietojen rekisteröinti
- hoitoprotokollat
- vasteen arviointi
- relapsin diagnostiikka ja hoito

5. Keskushermostokasvaimet

- diagnostiikka
- osastohoito
- polikliininen hoito
- hätätilanteet

- riskiluokitus ja hoidon valinta
- tarpeellisten näyttöjen ottaminen ja tietojen rekisteröinti
- hoitoprotokollat
- vasteen arviointi
- relapsin diagnostiikka ja hoito
- kuntoutus
- neurologisten, kognitiivisten ja endokriinisten puutostilojen hoito
- osallistuminen tuumoritiimin kokouksiin
- Muut solidit tuumorit
- diagnostiikka
- osastohoito
- polikliininen hoito
- hätätilanteet
- riskiluokitus, staging ja hoidon valinta
- tarpeellisten näyttöjen ottaminen ja tietojen rekisteröinti
- hoitoprotokollat
- vasteen arviointi
- relapsin diagnostiikka ja hoito
- kuntoutus
- invaliditeetin ja endokriinisten puutostilojen hoito, proteesit ym.
- osallistuminen tuumoritiimin kokouksiin
- Kantasolusiirrot
- indikaatiot
- kudostyypitys ja luovuttajan valinta
- keskusteleminen luovuttajan kanssa, sisarusluovuttajajuridiikka
- siirteen käsittely: säilytys, kuljetus, pakastus, sulatus, afereesi ja CD34 selektio
- siirteen manipulaatio
- transplantaatioimmunologia
- esihoidot
- tukihoidot
- GVHD
- lyhyt- ja pitkäaikaiskomplikaatiot
- autologiset kantasolusiirrot
- Pediatrien benigne hematologia
- anemiat
- hemoglobiнопатiat
- hemolyytiset sairaudet
- hemostaattiset sairaudet
- neutropenia
- aplastinen anemia
- neonataalihematologia
- systemitautien hematologiset manifestaatiot
- infektiot, esim. malaria
- molekyyli diagnostiikka
- antenataali diagnostiikka ja perinnöllisyysneuvonta
- verituotteiden valmistus ja käyttö

6. Muut alueet

- transiopotilaat
- jatkoseurantaan siirtäminen

7. Vapaaehtoisia aiheita

- työskentely SPR:ssä
- aikuishematologia
- tutkimustyö

8. Käytännön työkokemus

LASTENRADIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: Professori Ritva Vanninen

Yleistä

Lastenradiologian lisäkoulutuksen tavoitteena on kouluttaa yleisradiologista pediatrian radiologian erityisosaamista vaativaan työhön kykenevä radiologi. Lastenradiologilta edellytetään, että hän hallitsee työskentelyn lasten ja lasten vanhempien kanssa ja tuntee riittävästi lasten sairauksiin ja traumatologiaan liittyviä erityiskysymyksiä. Lisäksi hänen edellytetään pystyvän soveltamaan ja kehittämään uusia kuvantamiseen ja alan interventioihin liittyviä menetelmiä. Lastenradiologilla tulee olla pediatriasta ja lastenkirurgiasta riittävät tiedot pystyäkseen valitsemaan oikeat tutkimusmenetelmät ja keskustelemaan riittävällä asiantuntemuksella diagnostisista vaihtoehdoista ja vaihtoehtoisista tutkimuksista ja toimenpiteistä kliinikon kanssa.

Koulutuspaikkana tulee olla yliopistosairaalan radiologian osasto. Ulkomaisen koulutuksen tai kotimaisen yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen hyväksymisestä päättää kouluttaja.

Asiantuntemus ja resurssit

Koulutuspaikaksi hyväksytään yliopistosairaala, jossa on täysimittaiset pediatrian (kattaen neonatologian ja teho-osastot) ja lastenkirurgian osastot.

Työssä tulee olla mahdollisuus käyttää Doppler UÄ-, TT-, MK- ja angiografialaitteistoja LPV- ja natiivikuvauslaitteistojen ohessa.

Koulutuksen sisällön tulee kattaa kaikki pediatrian ja neonatologian sekä lastenkirurgian erityisalueisiin liittyvä radiologinen diagnostiikka kiinnittäen erityishuomiota säteilyn käytön minimoimiseen.

Koulutuspaikassa tulee olla hyvä meeting-järjestelmä (kattaen pediatrian ja lastenkirurgian olennaiset erikoisalueet).

Kouluttajana toimii lastenradiologian pätevyyden omaava lastenradiologian dosentti tai radiologian dosentti, jolla on alan koulutus.

Koulutuksen tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on

- perehdyttää koulutettava kuvantamistutkimusmenetelmien käyttöön: indikaatioihin, mahdollisuuksiin, virhelähteisiin ja komplikaatiomahdollisuuksiin sekä oikean menetelmän valintaan lapsia tutkittaessa
- perehdyttää koulutettava lapsen eri kehitysvaiheissa tavattaviin normaaleihin radiologisiin löydöksiin variaatioineen sekä poikkeavan kehityksen ja sairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamiin muutoksiin
- perehdyttää koulutettava lastenradiologiseen kirjallisuuteen ja tutkimustyöhön.

Koulutuksen pituus ja sisältörunko

Koulutusohjelman pituus on kaksi vuotta radiologian erikoislääkärin tutkinnon jälkeen.

Koulutuksen aikana koulutettava omistautuu ainoastaan lastenradiologialle. Hänen tulee omaksua laaja ja syväkokemus koulutusohjelman kaikista menetelmistä sekä lastentautien ja neonatologisten sairauksien kliinisestä ja patologisesta taustasta.

Hänen tulee osallistua säännöllisiin kliinispatologisiin kokouksiin ja pitää itsenäisesti radiologiset meetingit.

Teoreettinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan 50 tuntia ulkopuolista plus 50 tuntia työpaikkakoulutusta kyseisen suppean erikoispätevyyden alalta, tai soveltuvin osin radiologian alalta, tai soveltuvin osin läheiseltä kliiniseltä alalta. Sen tulee sisältää tärkeimmät alan kansainväliset kurssit ja kongressit sekä riittävä määrä alan korkeatasoisia klinisiä kursseja. Tämä lisäksi toivottavia ovat kuvantamistekniikoiden perusteisiin liittyvät ja eri elin- ja sairausryhmiä kattavat kurssit, joissa on lastenradiologista ohjelmaa. Kouluttajan vastuulla on varmistaa, että teoreettinen koulutus on alan olennaisiin asioihin keskittyvä. Koulutettavan ja kouluttajan välisin säännöllisin kehityskeskusteluihin ja lokikirjan avulla tuetaan oppimisen edistymistä.

Käytännön koulutuksen sisältö

Taso A. Kykenee itsenäisesti tekemään ja tulkitsemaan

- Natiivikuvausten tekninen ja kulloiseenkin kysymyksenasetteluun räätälöidyn tekniikan optimointi
- Varjoainetutkimusten suoritustekniikka GI- ja virtsatietutkimuksissa
- UÄ-tutkimukset etenkin pienten lasten aivot, abdominaalialue, virtsatiet, genitaalit ja muskuloskeletaalialue (lonkat)
- TT:n käyttö pediatrien probleemien ratkaisussa
- MK:n käyttö tavanomaisessa lasten diagnostiikassa

Taso B. Tuntee hyvin ja hallitsee

- Intersex-ongelmat
- UÄ, TT ja MK –ohjatut biopsiat
- Lasten angiografiat

Taso C. Osaa teoriassa

- Isotooppitutkimukset
- PET
- Vaskulaariset toimenpiteet
- Neuroradiologiset erityistilanteet (fMRI, spektroskopia, epilepsia)

KUULUSTELU

Tenttiin ilmoitaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Silverman, FN & Kuhn JP (Eds): Caffey's Pediatric X-Ray Diagnosis
tai
Kirks, DR (Ed.): Practical pediatric imaging. Diagnostic radiology of infants and children. (Little, Brown)
tai
Carty H, Shaw D, Brunelle F & Kendall B: Imaging children (Churchill, Livingstone)
2. Daneman A: Pediatric body CT
3. Siegel MJ: Pediatric sonography

Lehdet (kolme viimeistä vuosikertaa)

1. Radiologian päälehdistä lastenradiologiaan liittyvät artikkelit
2. Medlinesta alaan liittyvät artikkelit. (Turku)

Kirjat (viimeisin painos)

1. Swischuck: Emergency imaging of the acutely ill or injured child
2. Hilton et al.: Practical pediatric imaging
3. Carty et al.: Imaging children
4. Cohen: Imaging children with cancer
5. Daneman.: Pediatric body CT
6. Siegel: Pediatric body CT
7. Siegel: Pediatric ultrasound

Lehdet (3 viimeistä vuosikertaa)

1. AJR
2. Pediatric Radiology
3. European Radiology
4. Radiology
5. North American Clinics of Radiology sarjojen pediatriiset osat

LASTENREUMATOLOGIA

Vastuuhenkilö: prof. Raimo Voutilainen

Kuulustelijat: LT Liisa Kröger

Kouluttajat: LT Liisa Kröger, LT Eija Piippo-Savolainen

Valtakunnallinen koordinaattori: Dosentti Pekka Lahdenne, HYKS

1. JOHDANTO

Lastenreumatologian lisäkoulutusohjelma on harmonisoitu eurooppalaisen lastenreumatologisen ohjelman mukaiseksi, joka on löydettävissä European Academy of Pediatricsin (EAP) internet-sivulta: <http://www.eapaediatrics.eu/>. EAP, joka on UEMS:n (European Union of Medical Specialists) lastentautien specialistisektio, määrittelee lastentautien suppeiden erikoisalojen koulutuksen yleisiksi vaatimuksiksi, että koulutuspaikalla on kyseisellä erikoisalalla työryhmä (pääsääntöisesti kaksi kyseisen suppean alan edustajaa), riittävä potilastoiminta, hyvä kirjasto (tärkeimmät tieteelliset lehdet) sekä koulutus- ja tutkimustoimintaa.

Yliopistollisten sairaaloiden vastaavat kouluttajat valitsevat valtakunnallisen koordinaattorin, jonka lastentautien professorikokous vahvistaa, ja huolehtivat ohjelmien harmonisoinnista ja valtakunnallisesta kuulustelusta.

2. KOULUTUKSEN PÄÄMÄÄRÄT

Lastenreumatologian lisäkoulutuksen jälkeen koulutetun tulisi hallita seuraavat kokonaisuudet:

- lasten reumatautien epidemiologia, diagnostiikka, erotusdiagnoosi, kliiniset piirteet, kuntoutus, hoito ja ennuste
- nivelten ultraäänitutkimukset pääpiirteittäin ja nivelensisäiset injektiohoidot
- lasten reumatautien vaikutus lapsen kasvuun ja kehitykseen sekä koulunkäyntiin ja perhe- ja sosiaaliseen tilanteeseen
- pääpiirteittäin muiden sairauksien aiheuttamat tuki- ja liikuntaelinten ongelmat
- pitkäaikaisen sairauden vaikutus lapseen ja perheeseen
- reumataudeissa käytettävien laboratorio- ja kuvantamistutkimusten indikaatiot, hyödyt, rajoitukset ja tulkinnat
- reumataudeissa käytettävien lääkkeiden indikaatiot, haittavaikutukset ja yhteisvaikutukset
- kuntoutuksen eri toimintamuotojen ja apuvälineiden mahdollisuudet ja rajoitukset
- fysioterapian ja toimintaterapian, mukaan lukien ortoosien ja muiden apuvälineiden indikaatiot ja rajoitukset
- yhteistyö lasten reumaattisia sairauksia sairastavien potilaiden hoidossa muihin erikoisaloihin, erityisesti ortopedin, oftalmologin, hammaslääkärin, nefrologin ja kardiologin kanssa
- yhteistyö aikuisreumatologisten yksiköiden kanssa, jolloin pääpaino on lastenreumaa sairastavien aikuispuolelle siirtyvien nuorten hoidossa
- moniammatilliseen tiimiin osallistuminen ja sen johtaminen
- lastenreumatologisen toiminnan kustannukset ja kustannusvaikuttavuus
- osallistuminen lastenreumatologisten koulutustapahtumien järjestämiseen

3. KOULUTUSOHJELMA

Lastenreumatologian lisäkoulutusohjelma toteutetaan yliopistosairaalan tai soveltuvin osin samantasoisien muun sairaalan tai laitoksen lasten tai nuorten reumaa hoitavissa yksiköissä. Koulutus voidaan hankkia toimimalla joko erikoistuvan lääkärin tai erikoislääkärin virassa. Kullekin koulutettavalle nimetään oma henkilökohtainen kouluttaja, joka huolehtii siitä, että koulutettavalla on mahdollisuus sekä teoreettiseen että kliiniseen koulutukseen. Koulutuksen riittävyttä arvioidaan koulutettavan ja kouluttajan välisillä säännöllisillä tapaamisilla vähintään kahdesti vuodessa. Koulutusjakson lopuksi suoritetaan valtakunnallinen kuulustelu.

3.1. Ohjelman rakenne

Koulutuksen kesto on kokonaisuutena kaksi vuotta kliinistä työtä siten, että yllämainittu sisältö ja tavoitteet toteutuvat. Koulutuksen tulee olla pääsääntöisesti kokopäiväistä palvelua riittävän yhtäjaksoisena, vähintään kolmen kuukauden kestoisissa jaksoissa seuranta- ja palautumahdollisuuden takaamiseksi keskeisissä potilasongelmissa. Puolipäiväistä osa-aikaista palvelua voidaan hyväksyä 24 kuukautta (0.5 x 24 kk vastaa 12 kk kokopäiväistä työskentelyä).

3.2. Pakolliset koulutusjaksot

Kaikille pakollisia koulutusjaksoja ovat vähintään 1 kk mittainen jakso (mielellään 3 kk) HUS:n lasten- ja nuorten sairaalassa tai vastaavassa yksikössä, jossa hoidetaan paljon harvinaisia systeemisiä sidekudostauteja sekä vähintään 1 kuukauden (mielellään 3 kk) mittainen jakso aikuisreumatologian yksikössä.

3.3. Suositeltavia koulutusjaksoja

Kouluttajan ja koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa voidaan sopia, että koulutusta hyväksytään 1-3 kk:n jaksoja muissa koulutuspaikoissa, kuten lasten ortopedisessa yksikössä, radiologian yksikössä tai reumalasten ja –nuorten kuntoutukseen keskittyneessä yksikössä.

3.4. Ulkomainen koulutus

Ulkomailla tapahtuvaa lastenreumatologian koulutusta hyväksytään koulutuksesta vastaavan kouluttajan ja koulutusohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan, pääsääntöisesti enintään 6 kk osalta.

3.5. Lokikirja

Koulutuksen aikana tulee seurata vähintään 10 systeemistä sidekudostautia sairastavaa potilasta kutakin vähintään vuoden ajan koulutettavan pitämän lokikirjan avulla. Lokikirjan (elektroninen) sisältönä on kyseisten potilastapausten anamneesi, status, tutkimukset, lääkehoidot ja taudinkulku strukturoidussa muodossa. Lokikirjaan on kerättävä myös 10 muuta (kuin systeemistä sidekudostautia) harvinaista sairautta sairastavan tiedot (Liite 1).

Lastenreuman kuntoutukseen perehtymiseksi edellytetään lokikirjaan (dokumentointi strukturoidussa muodossa) 5 potilaan tavoitteellisen kuntoutuksen kokonaisuuden suunnittelu, kuntoutussuunnitelman laatiminen ja kuntoutuksen laadun ja tuloksellisuuden arviointi.

4. KOULUTETTAVAN EDELLYTYKSET

Lisäkoulutuksen voi aloittaa lastentautien erikoislääkärin tutkinnon suorittamisen jälkeen. Koulutuksen lopullinen sisältö sovitaan koulutettavan aikaisemman koulutuksen ja kokemuksen perusteella, ja siitä päättävät kouluttajat ja koulutusohjelman vastuuhenkilö.

5. KOULUTUSPAIKAT JA KOULUTTAJAT

Suomen yliopistolliset keskussairaalat, joissa on lastenreumatologian kouluttaja ja hyväksytty koulutusohjelma. Koulutusohjelmaan on kirjattu ohjelman vastuuhenkilö sekä kouluttajat, joista yksi toimii vastuukouluttajana.

Kouluttajat:

Dosentti Pekka Lahdenne, HUS, dosentti Kristiina Aalto, HUS, dosentti Anne Putto-Laurila, TYKS, dosentti Paula Vähäsalo, OYS, prof. Matti Korppi, TaYS, LT Merja Malin, TaYS, Kuntoutuskeskus Apila, LT Liisa Kröger, KYS, LT Eija Piippo-Savolainen, KYS, LT Hanna Säilä, Sairaala Orton (kuntoutus).

6. TEOREETTINEN KOULUTUS

Koulutuksen alussa on syytä lukea kirjat:

Leirisalo-Repo M, Hämäläinen M, Moilanen E. Reumataudit, Duodecim, uusin painos, ja “Käypä hoito” – suositukset lasten ja aikuisten reumatologisten sairauksien alalta.

Kurssimuotoista teoreettista erikoisalakohtaista koulutusta vaaditaan vähintään 80 tuntia (tai vähintään yksi kansallinen kokous/vuosi ja vähintään kaksi kansainvälistä kokousta per koulutusaika).

Suosittelavaa on osallistua artikkelin kirjoittamiseen reumatautien alalta, joka julkaistaan ainakin kotimaisella tasolla, ja alan tutkimustyöhön.

7. KUULUSTELU

Lisäkoulutuksen lopussa on valtakunnallinen, koordinaattorin järjestämä kirjallinen kuulustelu.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirja:

Cassidy JT, Petty RE. Textbook of Pediatric Rheumatology, Churchill-Livingstone, uusin painos.

Lehdet (viimeisen kahden vuoden ajalta):

Annals of Rheumatic Diseases
Arthritis and Rheumatism
Arthritis Care & Research
Journal of Rheumatology
Clinical and Experimental Rheumatology
Pediatric Rheumatology
Scandinavian Journal of Rheumatology

Lisäksi **reumatologiaa** käsittelevät artikkelit seuraavista lehdistä:

Duodecim
Lääkärilehti
New England Journal of Medicine
Lancet
Pediatrics
Journal of Pediatrics

8. ARVIOINTI JA TODISTUKSET

Kun lisäkoulutus kokonaisuudessaan on suoritettu hyväksytysti, koulutuksesta vastaavan yliopiston lääketieteellinen tiedekunta antaa koulutuksesta todistuksen.

LIITE 1

RHEUMATIC DISEASES OF CHILDHOOD

Inflammatory Rheumatic Diseases of Childhood

Juvenile Arthritis

Juvenile Idiopathic Arthritis

Arthritis associated with infection

Septic arthritis, osteomyelitis

Reactive arthritis

Acute rheumatic fever

Post-enteric / GU infection

Irritable hip / transient synovitis

Arthritis associated with IBD

Connective Tissue Disorders

Systemic Lupus Erythematosus

Juvenile Dermatomyositis

Scleroderma

Systemic sclerosis

Localised scleroderma

Eosinophilic fasciitis

MCTD / Overlap Syndromes

Primary Vasculitis

Polyarteritis Nodosa

Kawasaki disease

Microscopic Polyarteritis Nodosa

Henoch-Schonlein purpura

Hypersensitivity vasculitis

Allergic granulomatosis

Wegener's granulomatosis

Takayasu's arteritis

Other

Immunodeficiencies associated with Arthritis and CTD

Complement Component Deficiencies

Antibody Deficiency Syndromes

Cell-mediated Deficiencies

Non-inflammatory Disorders

Idiopathic Pain Syndromes

Reflex sympathetic dystrophy and localised pain

Growing pains

Fibromyalgia and diffuse pain

Acute Transient Osteoporosis

Erythromelalgia

Overuse Syndromes

Chondromalacia Patellae

Plica Syndromes

Stress Fractures

Shin Splints

Tennis Elbow, Tenosynovitis

Trauma associated syndromes

Slipped Upper Femoral Epiphysis

Osteochondritis Dissecans

Traumatic Arthritis, Non-accidental Trauma

Congenital Indifference to Pain

Frostbite Arthropathy

Pain Syndromes affecting back, chest or neck

Spondylitis and Spondylolisthesis

Vertebral disc herniation

Slipping rib

Costochondritis

Torticollis

Discitis

Scheuermann's Disease

Skeletal Dysplasias

Generalised

Epiphyseal dysplasias

Osteochondroses

Legg-Calve-Perthes Disease

Osgood Schlatter Disease

Thiemann's Disease, Kohler's Disease

Freiberg's Disease

Heritable Disorders of Connective Tissue

Benign Hypermobility Syndromes

Osteogenesis Imperfecta

Ehlers-Danlos Syndromes

Cutis Laxa

Pseudoxanthoma Elasticum

Marfan's Syndrome

Storage Diseases

Mucopolysaccharidoses

Mucopolisidoses

Sphingolipidoses

Metabolic Diseases

Osteoporosis

Rickets

Scurvy

Hypervitaminosis A

Gout

Ochronosis

Kashin-Beck disease

Mseleni disease

Fluorosis

Amyloidosis

Systemic Diseases with Musculoskeletal Manifestations

Haemoglobinopathies

Haemophilia and other bleeding diatheses

Diabetes Mellitus and other endocrine disease

Hyperlipoproteinemias

Pseudohypoparathyroidism

Secondary Hypertrophic Osteoarthropathy CF Arthritis

Sarcoidosis

Chromosomal disorders

Hyperostosis

Infantile Cortical Hyperostosis (Caffey's Disease)

Other

Neoplasia

Leukaemia/lymphoma

LISÄÄNTYMISLÄÄKETIEDE

**Koulutusohjelman vastuhenkilö: dos. Maritta Hippeläinen
(kuulustelija ja pääkouluttaja dosentti Maritta Hippeläinen, kouluttaja LT Kaisa Randell)**

Koulutusajan pituus 2 vuotta. Koulutus tapahtuu synnytys- ja naistentautiopin erikoislääkärikoulutuksen jälkeen.

TAVOITTEET

Lisääntymislääketieteen koulutuksen tavoitteena on perehdyttää koulutukseen osallistuva lääkäri alan teoreettiseen ja käytännön tietoon sekä antaa valmiudet tämän erikoisalan lääkärin tehtävien itsenäiseen hallintaan. Hänen tulee tällöin hallita:

1. Diagnostiikan alueelta erityisesti
 - reproduktiivisen endokrinologian diagnostiikka
 - ultraäänitutkimukset
 - andrologisten sairauksien diagnostiikka; erityisesti lapsettomuustutkimuksiin kuuluva andrologia
2. Hoidon alueelta erityisesti
 - hormoni- ja lapsettomuuspoliklinikapotilaiden hoitosuunnitelmat
 - lapsettomuushoidot
 - lapsettomuuden hoitoon liittyvä kirurgia

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka toteutumista seurataan vastuuhenkilön kanssa pidettävien kehityskeskustelujen avulla.

KOULUTUKSEN RAKENNE JA SISÄLTÖ

1. Yleistä

Koulutukseen kuuluu 2 vuotta palvelua Kuopion yliopistollisen sairaalan synnytys- ja naistentautien klinikan hormoni- ja infertilitteettipoliklinikalla, IVF (kehon ulkopuolinen hedelmöitys) -laboratoriossa sekä leikkaussalissa. Kuusi kuukautta tästä voidaan korvata joko alueen keskussairaaloissa tai lapsettomuuden hoitoon keskittyneissä yksityisklinikoissa erillisen koulutussopimuksen mukaan vastuuhenkilön valvonnassa.

2. Erityiskoulutus

Toimipaikkakoulutuksen avulla koulutettavalle annetaan riittävät perustiedot ja -taidot lisääntymislääketieteen eri osa-alueilla, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen työskentelyyn tällä erityisalalla.

Koulutusmuodot:

- ohjaus lisääntymislääketieteen piiriin kuuluvien endokriinisten sairauksien hoidossa
- henkilökohtainen ohjaus polikliinisessa potilastyöskentelyssä ja tutustumion IVF-laboratorion toimintaan
- henkilökohtainen ohjaus follikkelipunktioiden tekemiseen ultraääniohjauksessa
- harjaantuminen alkiosiiirtoihin ja inseminaatioiden tekemiseen
- valmius kivesbiopsioihin
- henkilökohtainen ohjaus siemennestetutkimusten tulkintaan
- lapsettomuuskirurgian perusteiden hallitseminen

3. Meetingohjelma ja teorettinen kurssimuotoinen koulutus

Koulutettavan on osallistuttava koulutusyksikön järjestämään tai hyväksymään gynekologisen endokrinologian alan syventävään koulutukseen vähintään 30 tunnin ajan.

A.

- lisääntymislääketieteen osuus klinikan normaalista meeting-ohjelmistosta n. 20 % (n. 20 tuntia/vuosi)
- ongelmatapausmeetingit poliklinikalla viikoittain
- endokrinologimeeting (cella-meeting, sisätaudit, lastentaudit) (0,5 tuntia/kk)

B. Teorettinen kurssimuotoinen koulutus

- Koulutettavan on osallistuttava vastuuhenkilöiden hyväksymään Suomen Gynekologiyhdistyksen, Suomen Endokrinologiyhdistyksen, Suomen Andrologiyhdistyksen tai vastaavan järjestön järjestämään reproduktiivisen lääketieteen koulutukseen. Tähän toimintaan voidaan hyväksyä myös vastaavia kansainvälisiä kokouksia ja kongresseja. Koulutuksen vähimmäisvaatimus: 30 tuntia.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Yen S.S.C. & Jaffe R.B. (Eds.): Reproductive endocrinology. Physiology, pathophysiology and clinical management (Saunders) ‘

tai

Speroff L., Glass R.H. & Kase N.G.: Clinical gynecologic andocrinology and infertility (Williams & Wilkins)

2. Välimäki, M., Sane, T. & Dunkel, L.: Endokrinologia (Duodecim), soveltuvien osien

Lehdet (kolme viimeistä vuosikertaa, soveltuvien osien)

1. Fertility and Sterility
2. Human Reproduction
3. Human Reproduction Update
4. Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism
5. Menopause
6. New England Journal of Medicine
7. The Lancet

MOLEKYYYLI- JA FUUSIOKUVANTAMINEN

**Koulutusohjelman vastuhenkilöt ja kuulustelijat: Prof. Tomi Laitinen,
prof. Ritva Vanninen**

YLEISTÄ

Koulutusohjelma on tarkoitettu kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen ja radiologian erikoislääkäreille. Kummankin erikoisalalan vastuhenkilöt vastaavat oman erikoisalansa koulutuksesta, mutta käytännön koulutus tapahtuu tiiviissä yhteistyössä.

TAVOITTEET

Koulutuksen tavoitteena on perehdyttää koulutettava laajasti käytössä oleviin diagnostisiin molekyylikuvantamisen menetelmiin ja niitä tukeviin rakenteellisiin kuvantamismenetelmiin niin että koulutettava kykenee itsenäisesti suorittamaan ja tulkitsemaan SPET/TT ja PET/TT tutkimukset. Koulutettavalla tulee olla valmiudet myös kehittää molekyyli- ja fuusiokuvaustoimintaa ja osallistua kuvauslaite- ja radiolääkevalintoihin.

Koulutusohjelman suorittanut hallitsee

- normaalianatomian ja -fysiologian
- erityisesti onkologisten, neurologisten, kardiologisten ja endokrinologisten sairauksien ja infektioiden olennaisimmat piirteet
- SPET-, PET-, TT- ja MK-tutkimusten menetelmät (mukaan lukien fysikaaliset ja biokemialliset perusteet, virhelähteet)
- tutkimusten tarpeen arvioinnin, käytännön tekemisen, jälkikäsitteilyn ja tulkinnan
- havaintojensa viestinnän kliinisille kollegoille
- molekyyli- ja fuusiokuvantamisen osaamisen levittämisen radiologian ja kliinisen fysiologian kollegoiden piiriin
- tutkimusten laadunvarmistuksen
- oman tietotaitonsa ylläpidon ja kehittämisen

KOULUTUKSEN RAKENNE JA SISÄLTÖ

Lisäkoulutuksen kesto on kaksi vuotta ja se tapahtuu Kuopion yliopistollisen sairaalan Kuvantamiskeskuksessa kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen tai radiologian erikoislääkäriskoulutuksen jälkeen. Muut yliopistosairaalat, joissa on vastaavanlainen koulutusohjelma, hyväksytään myös koulutuspaikoiksi. Koulutusohjelman vastuhenkilöt voivat hyväksyä myös muualla kotimaassa tai ulkomailla suoritettua koulutusta korkeintaan kuusi kuukautta. Vastuhenkilöt nimeävät käytännön kouluttajat, joiden tulee olla ko. tutkimuksiin syvästi perehtyneitä erikoislääkäreitä. Koulutettavan kanssa tehdään henkilökohtainen koulutussopimus ja koulutussuunnitelma. Oppimisvaatimukset on jaettu kolmeen tasoon: A) kykenee itsenäisesti tekemään ja tulkitsemaan, B) tuntee hyvin ja hallitsee, C) osaa teoriassa.

Käytännön koulutus

Kahden vuoden käytännön koulutuksesta toinen vuosi koostuu palvelusta kuvantamiskeskuksen kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen yksikössä, jossa tehtävien pääpaino on SPET/TT ja PET/TT –tutkimuksissa. Koulutukseen voi sisältyä myös muita isotooppitutkimuksia, ei kuitenkaan isotooppihoitoja. Toinen koulutusvuosi on kuvantamiskeskuksen kliinisen radiologian yksikössä, jossa tehtävien pääpaino on TT- ja MK-tutkimuksissa. Koulutukseen sisältyy perehtyminen TT- ja MK-angiografioihin ja –perfuusiotutkimuksiin ja peruseriaatteet funktionaalisista magneettitutkimuksista ja MK-spektroskopiasta. Koulutukseen kuuluu myös osallistuminen meetingtoimintaan. Koulutuksen eri osien suoritusjärjestys sovitaan vastuuhenkilöiden kanssa.

Teoreettinen koulutus

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen laajuus on vähintään 60 tuntia. Se voi koostua alueellisesta, valtakunnallisesta tai kansainvälisestä koulutuksesta, jossa käsitellään molekyyli- ja fuusiokuvantamista ja niihin liittyviä tekniikoita.

KUULUSTELU

Kirjallinen kuulustelu suoritetaan viimeisen koulutusvuoden aikana valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun yhteydessä. Kuulusteluun voi kuulua myös kuvakysymyksiä.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (uusien painos):

1. Osborn AG: Diagnostic neuroradiology (Mosby) soveltuvin osin
2. Prokop M et al: Spiral and Multislice Computed Tomography of the Body (Thieme)
3. Val P et al: Positron emission tomography. Basic Science and Clinical Practice (Springer)
4. Herholz K et al: NeuroPET. PET in Neuroscience and Clinical Neurology (Springer)
5. von Schulthess GF: Clinical Molecular Anatomic Imaging, PET, PET/CT and SPEC/CT Lippincott, Williams & Wilkins)
6. Peters AM: Nuclear Medicine in Radiological Diagnosis (Martin Dunitz)

Lehdet (3 viimeistä vuosikertaa, yleislehdistä erikoisalaan sopivat artikkelit):

1. American Journal of Roentgenology
2. European Radiology
3. Radiology
4. European Journal of Nuclear Medicine and Molecular Imaging
5. Journal of Nuclear Medicine

MOLEKYYYLI- JA FUUSIOKUVANTAMISEN LISÄKOULUTUSOHJELMA

KOULUTETTAVAN LÄÄKÄRIN OSAAMISTASOT

Taso A: Kykenee itsenäisesti tekemään ja tulkitsemaan

- SPET-TT ja PET-TT-tutkimukset
- lasten kuvantamisen erityispiirteet em. tutkimuksiin liittyen

Taso B: Tuntee hyvin ja hallitsee

- muut isotooppitutkimukset
- tietokonetomografiatutkimukset
- magneettikuvaukset

Taso C: Osaa teoriassa

- MR- spektroskopia
- isotooppihoidot
- kuvantamisohjatut toimenpiteet

NEONATOLOGIA

Vastuuhenkilö: professori Raimo Voutilainen

Kuulustelijat: dosentti Ulla Sankilampi

Kouluttajat: LT Kari Nikolajev, dosentti Ulla Sankilampi, erikoislääkäri Sanna Silvennoinen

Valtakunnallinen koordinaattori: professori Sture Andersson, Helsingin yliopisto

1. Johdanto

Vastasyntyneiden sairauksien eli neonatologian valtakunnallinen koulutusohjelma noudattaa neonatologian spesialistikoulutusohjelmaa, jonka sisältö on määritetty European Board of Paediatricsin ohjeessa. Se täyttää EAP:n (European Academy of Paediatrics), UEMS:n (European Union of Medical Specialists; www.uems.net) lastentautien spesialistisektion, suppeiden erikoisalojen koulutuksen yleiset vaatimukset. Neonatologian lisäkoulutus kestää kaksi vuotta. Koulutuksen lopussa järjestetään kuulustelu. Yliopistollisten sairaaloiden vastaavat neonatologian kouluttajat muodostavat neonatologian neuvottelukunnan, joka ylläpitää ja kehittää neonatologian koulutusta Suomessa. Valtakunnallinen koordinaattori toimii kokoonkutsujana ja kansainvälisenä yhteyshenkilönä.

2. Koulutuksen päämäärät

2.1. Koulutuksen sisältö

Lastentautien erikoisalan neonatologian lisäkoulutusohjelma antaa siihen osallistuvalla lääkärillä sekä teoreettiset että käytännön valmiudet itsenäiseen työskentelyyn neonatologian erikoislääkärin tehtävissä. Tällöin on välttämätöntä, että hän

- tuntee sikiön kehityksen eri vaiheet ja patologian sekä vastasyntyneen fysiologian
- hallitsee erikoisalaansa kuuluvat diagnostiset menetelmät ja toimenpiteet
- kykenee laatimaan erikoisalansa potilaan hoitosuunnitelman ja toteuttamaan sen
- hallitsee jälkihoidon ja varhaiskuntoutuksen
- kykenee arvioimaan hoitotuloksia tieteellisin menetelmin
- kykenee osallistumaan opetustoimintaan ja kehitystyöhön

2.2. Koulutuksen tarkoitus

Tarkoituksena on kouluttaa neonatologian erikoislääkäreitä (neonatologeja), jotka antavat vaativaa neonatologista hoitoa sekä kykenevät soveltamaan siihen kuuluvia diagnostisia menetelmiä. Tähän kuuluvat lokikirjassa määritellyt käytännön taidot, mukaan lukien diagnostiset, kliiniset ja teknologiset taidot. Edelleen neonatologian koulutukseen kuuluu opetustaitojen kehittäminen sekä syväinen perehtyminen tiettyyn neonatologian alan ongelmaan.

3. Koulutusohjelma

Pääsääntöisesti koulutuksen tulee olla yhtämittaista ja täyspäiväistä palvelua.

3.1. Pakolliset moduulit

Palvelujaksojen vähimmäisvaatimukset ovat seuraavat:

- 14 kuukautta palvelua yliopistollisen lastenklinikan vastasyntyneiden osastolla, joka on klinikasta riippuen joko varsinainen teho-osasto tai kaikkia hoidon tasoja edustava vastasyntyneiden tehohoito-osasto;
- 3 kuukautta palvelua yliopistollisen sairaalan synnytys- ja vierihoito-osastoilla. Toimintaan kuuluu perinatologisen hoidon seuranta, vastasyntyneiden ensihoitoa sekä vastasyntyneiden tutkimista;
- kuukauden palvelu yliopistollisen sairaalan pediatriassa tehohoitoyksikössä tai sydäntutkimusyksikössä;
- 18 kk:n aikana osallistuminen neonatologian päivystykseen, josta neonatologian takapäivystystä vähintään 6 kk;
- osastotyön yhteydessä osallistuminen riskivastasyntyneiden kehitysseuranta- ja jälkitarkastuspoliikkatyöhön.

3.2. Muut mahdolliset moduulit

Mikäli palvelun katsotaan edistävän valmiuksia toimia neonatologina, koulutukseen hyväksytään lastentautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilön ja vastaavan neonatologian kouluttajan harkinnan mukaan yhteensä korkeintaan 6 kuukautta

- neonatologian alaan kuuluvaa tutkimustyötä
- palvelua muussa yksikössä kuin ne, jotka on lueteltu kohdassa 3.1.

3.3. Ulkomainen koulutus

Ulkomailla tapahtuvaa neonatologian koulutusta hyväksytään lastentautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilön, vastaavan neonatologian kouluttajan ja neuvottelukunnan harkinnan mukaan.

3.4. Koulutuksen kesto on kaksi vuotta

4. Koulutettavan edellytykset

Koulutettavalta edellytetään UEMS-ohjeiden mukaista lastenlääkärin tutkintoa. Koulutukseen hyväksyttäessä otetaan huomioon valtakunnallinen tarve. Lisäkoulutus suunnitellaan vastaavan neonatologian kouluttajan kanssa.

5. Koulutuspaikat ja kouluttajat

5.1. Keskukset, joissa koulutus voidaan suorittaa kokonaan

Kaikkien Suomen yliopistollisten keskussairaaloiden vastasyntyneiden tehohoitoyksiköt, synnytyslaitosten vastasyntyneiden osastot ja isompien lasten tehohoitoyksiköt.

5.2. Keskukset, joissa koulutus voidaan suorittaa soveltuvin osin

Harkinnan mukaan muut kuin kohdassa 5.1. mainitut yliopistollisten sairaaloiden yksiköt, jotka kaikin osin täyttävät CESP/UEMS:n laatuvaatimukset.

5.3. Henkilökohtaiset ohjaajat

Vastaava neonatologian kouluttaja nimeää henkilökohtaisen ohjaajan.

6. Teoreettinen koulutus

Seuraavat osiot vaaditaan

- kurssimuotoista erikoisalakohtaista koulutusta vähintään 60 tuntia. Osallistuminen kirjoittajana yhteen neonatologian alaa käsittelevään julkaisuun on suotavaa.
- osallistuminen vähintään yhteen ulkomailla tai Suomessa pidettävään alan kansainväliseen kokoukseen.

7. Kuulustelu

Koulutettava voi lisäkoulutuksen aikana tai sen jälkeen osallistua valtakunnalliseen kirjalliseen neonatologian kuulusteluun. Kuulustelijoina toimivat vastaavat neonatologian kouluttajat, tai tarvittaessa neuvottelukunnan nimeämät muut neonatologian kouluttajat. Kuulustelijoita on kaksi, ja ainakin toisen tulee toimia eri sairaalassa kuin koulutettava.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos):

1. Avery's Diseases of the Newborn (Gleason & Devaskar), 9th ed., Saunders 2012

tai

Rennie & Robertson's Textbook of Neonatology (JM Rennie), 5th ed., Elsevier 2012

tai

Fanaroff & Martin's Neonatal-Perinatal Medicine (Martin, Fanaroff, Walsh), 10th ed., Saunders 2014

2. Neurology of the Newborn (JJ Volpe), 5th ed., Saunders 2008

Lehdet (tenttiä edeltävät kolme vuotta):

1. Archives of Disease in Childhood (neonataaliosa)
2. Journal of Pediatrics (neonatologia)
3. Pediatrics (neonatologia)
4. American Journal of Obstetrics and Gynecology (perinatologia)
5. Clinics in Perinatology, Clinics in Neonatology
6. Cochrane database (neonatologiset meta-analyysit)
7. Acta Paediatrica (neonatologia)
8. Duodecim, Suomen Lääkärilehti (neonatologia)
9. Lancet (neonatologia)
10. New England Journal of Medicine (neonatologia)

8. Arviointi ja todistukset

Kun lisäkoulutus kokonaisuudessaan on suoritettu hyväksytysti, koulutuksesta vastaavan yliopiston asianomainen tiedekunta antaa koulutuksesta todistuksen.

Liite: European Board of Paediatrics, European curriculum and syllabus for training in neonatology

<http://esn.espr.info/syllabus-esn/introduction>

NEUROANESTESIOLOGIA JA NEUROTEHOHOITO

Vastuuhenkilö: Prof. ma Ari Uusaro

Kouluttajat: dos. Minna Niskanen (neuroanestesiologian erityispätevyys). Muita kouluttajia ovat LL Maarit Lång (neuroanestesiologian erityispätevyys, European Diploma in Intensive Care) , LT Stepani Bendel (European Diploma in Intensive Care) vastuualueenaan neurotehohoito, LT, dosentti Timo Koivisto vastuualueenaan neurokirurgia.

Kuulustelija: dos. Tarja Randell, Helsinki

Koulutuksen yleiset tavoitteet

Itä-Suomen yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan neuroanestesiologian ja -tehohoidon lisäkoulutusohjelman tavoitteena on koulutuksen suunnitelmallinen kehittäminen ja alan erityisosaamisen laajentaminen myös yliopistosairaaloiden ulkopuolelle. Tämä koulutusohjelma on tarkoitettu kaikille anestesiologian ja anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäreille.

Koulutuksen tavoitteena on, että anestesia- ja tehohoidon koulutusohjelman suorittaneen

1. on perehtynyt neuroanestesiologian ja neurokirurgisen tehohoidon aloilla tarvittavaan teoreettiseen tietoon
2. pystyy toimimaan itsenäisesti neuroanestesiologin tehtävissä
3. kykenee toimimaan asiantuntijana oman alansa ja reuna-alueiden erityiskysymyksissä
4. kykenee erikoisalan kehittämis- ja opetustyöhön.

Käytännön työpaikkakoulutus

Lisäkoulutusohjelman kesto on kaksi vuotta. Se sisältää vähintään 18 kk päätoimista palvelua Kuopion yliopistosairaalan anestesiologian ja tehohoidon klinikassa ja korkeintaan 6 kk muussa tiedekunnan hyväksymässä kotimaisessa tai ulkomaisessa koulutusyksikössä tai muussa yliopistosairaalassa. Päätoiminen palvelu voidaan suorittaa myös kokonaan yhden yliopistosairaalan anestesiologian ja tehohoidon klinikassa. Lyhin hyväksyttävä palveluaika on yksi viikko. Palvelusta on pakollisena 12 kk neuroanestesiapalveluita leikkaussalissa, 6 kk tehopalvelua ja vaihtoehtoisesti 6 kk neuroanestesiapalveluita leikkaussalissa/alaan kohdistuvaa tieteellistä työtä/tehopalvelua.

Koulutuksen sisältö

Koulutuksen tulee muodostaa mielekäs ja tasapainoinen kokonaisuus kaikilla neuroanestesiologian ja tehohoidon osa-alueilla:

- aivokasvainpotilaan anestesia ja postoperatiivinen hoito
- aivoverisuonikirurgian edellyttämän anestesian erityispiirteet
- aivoverisuonikirurgisten potilaiden tehoahoito
- aivovammapotilaiden anestesia ja tehoahoito
- epilepsiapotilaan anestesiologinen hoito (sisältäen epilepsialeikkausten anestesian)
- selän ja kaularangan sekä selkäytimen leikkauksiin liittyvä anestesia ja postoperatiivinen hoito
- selkäydinvammapotilaiden anestesia ja tehoahoito
- lasten neuroanestesia ja -tehoahoito
- neurologisten potilaiden tehoahoito
- neurokirurgisten ja neurologisten potilaiden sedaatio
- neuroradiologisten toimenpiteiden edellyttämä anestesiologinen hoito
- takakuoppaleikkausten anestesia

- aivokuoleman toteaminen ja aivokuolleen elinluovuttajan hoito

Koulutuksen tulee sisältää kaikki olennaiset vaikean ilmatien hallintamenetelmät, kanyloinnit ja aivojen multimodaalisen monitoroinnin osa-alueet.

Koulutettava rekisteröi suorittamansa anestesiatoimenpiteet lokikirjaan, jonka kouluttaja tarkastaa kuuden kuukauden välein. Koulutusaikana koulutettavan tulee saada riittävä ja tasapainoinen määrä kliinisiä suoritteita kaikilta lisäkoulutusohjelman osa-alueilta.

Tehohoidon osalta kouluttajan niin vaatiessa koulutettava kirjaa lokikirjaansa annetut tehohoitoon kuuluvat hoidot ja hoitotoimenpiteet sekä niiden potilaiden diagnoosit ja tehohoito-indikaatiot, joiden hoidossa koulutettava on ollut kokonaisvaltaisesti mukana.

Teoreettinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta on hankittava 60 tuntia. Opetus voi olla alueellista, valtakunnallista tai kansainvälistä. Teoreettista kurssimuotoista koulutusta ovat mm. yliopistollisten sairaaloiden, Suomen Anestesiologiyhdistyksen (SAY), SAY:n Neuroanestesia-alajaoksen, Suomen Neurokirurgisen yhdistyksen, Suomen tehohoitoyhdistyksen, kansainvälisten neuroanestesiayhdistysten järjestämät koulutustilaisuudet (EURONEURO) sekä muut koulutustilaisuudet, joissa käsitellään neuroanestesiaa tai neurokirurgista tehohoitoa (ESICM, ASA, ESA, INTS, SNACC, ISICEM, SSAI, NCS)

KUULUSTELU

Tenttiin ilmoitaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat:

Cottrell & Smith: Anesthesia and Neurosurgery (Mosby)

Albin: Textbook of neuroanesthesia with neurosurgical and neuroscience perspectives (McGraw Hill)

Lehdet (ensimmäisestä 5 vuosikertaa, muista 2 viimeisestä vuosikerrasta neuroanestesiaa ja neurokirurgista tehohoitoa käsittelevät artikkelit)

Journal of Neurosurgical Anesthesiology

Acta Anaesthesiologia Scandinavica

Anaesthesia

Anesthesiology

Anesthesia and Analgesia

British Journal of Anaesthesia

Canadian Journal of Anaesthesia

Critical Care Medicine

Journal of Neurosurgery

Neurosurgery

NEURO-OFTALMOLOGIA

Vastuuhenkilö: prof. Kai Kaarniranta

Kouluttajat/kuulustelijat: prof. Kai Kaarniranta, LL, neuro-oftalmologi Klaus Nerdrum

Yleistä

Lisäkoulutusohjelman ottamisen edellytyksenä ovat koulutusohjelman vastuuhenkilön toteamat perusteet lisäkoulutuksen tarpeelle, sekä koulutettavan silmätautien erikoislääkärin pätevyys. Koulutukseen liittyy valtakunnallisesti yhdenmukainen kuulustelu, jonka toteuttamisesta vastaavat eri yliopistojen nimeämät lisäkoulutuksen vastuuhenkilöt, jotka voivat keskenään nimetä erillisen kuulustelutoimikunnan. Todistuksen suoritusta lisäkoulutuksesta antavat ohjelman vastuuhenkilö ja tiedekunta yhdessä. Lisäkoulutuksen suorittanut ei voi saada erillistä ammatinharjoittamisoikeutta neuro-oftalmologian alalle.

Tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on, että neuro-oftalmologianlisäkoulutusohjelman suoritettuaan koulutettu

- hallitsee erikoisalaan kuuluvat diagnostiset menetelmät
- pystyy laatimaan neuro-oftalmologian hoito- ja kuntoutussuunnitelman
- pystyy toimimaan neuro-oftalmologisten potilaiden kuntoutustyöryhmän vastaavana
- hallitsee erityisalaan liittyvät ennaltaehkäisevät toimenpiteet
- pystyy toimimaan asiantuntijana neuro-oftalmologian erityiskysymyksissä reuna-alojen työryhmissä
- pystyy arvioimaan hoito- ja kuntoutustuloksia tieteellisin menetelmin
- pystyy osallistumaan neuro-oftalmologian kehittämiseen ja suunnitteluun

Koulutuspaikat

Koulutuspaikkana hyväksytään Kuopion yliopistosairaalan silmätautien klinikka, mikäli sen vastaavana lääkäriinä ja kouluttajana toimii dosentin pätevyyden omaava silmätautien erikoislääkäri tai neuro-oftalmologian erityispätevyuden saanut silmälääkäri

Koulutuksen rakenne ja sisältö

Käytännön palvelut

Lisäkoulutusohjelmien käytännön palvelun kesto on 2 vuotta, joka kokonaisuudessaan suoritetaan yliopistosairaalassa. Osa-aikaisessa tehtävässä toimivalla lasketaan osa-aikaisuuden prosenttiosuuden mukaan palvelun kesto. Esim. 50% virassa toimivalla kokonaispalveluaika on 4 vuotta. Lyhin hyväksyttävä palveluaika on 1 kuukausi.

Toimipaikkakoulutus

- Silmätautien toimipaikkakoulutustilaisuudet
- Kuntoutustyöryhmäneuvottelut
- Konsultaationeuvottelut neuro-oftalmologian erityiskysymyksissä pediatrien, lastenneurologia en, neurologien neurokirurgien ja onkologien kanssa.
- näkövammaisten apuvälinekoulutustilaisuudet

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee olla vähintään 60 tuntia. Tällaiseksi hyväksytään koulutustilaisuudet, joiden järjestäjinä toimivat esim:

- Suomen Silmälääkäriyhdistys

Kouluttajan kanssa yhteistyössä suunnitellaan myös muita yliopistojen, kotimaisten, ulkomaisten tai kansainvälisten yhdistysten järjestämiä neuro-oftalmologian alaan liittyviä koulutustilaisuuksia hyväksyttäväksi palveluun.

Loppukuulusteluun voi osallistua kun vaadittavat koulutukset on hyväksyttävästi suoritettu. Ilmoittautuminen tapahtuu vähintään kuukautta ennen tenttipäivää kunkin koulutuksen vastuuhenkilön / koulutusyksikön klinikan sihteerille. Tentin suorittamisaika ja – paikka on sama kuin silmätautien erikoislääkärin valtakunnallisella tentillä. Hyväksymisraja on 20/36 pistettä.

Kuulustelu

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat:

1. Glaser J S (Ed): Neuro-ophthalmology (Lippincott Williams & Wilkins)
2. Miller N R (Ed): Walsh and Hoyt´s clinical neuro-ophthalmology (Williams & Wilkins)

Lehdet (kolme viimeistä vuosikertaa):

1. Journal of Neuro-Ophthalmology
2. Neuro-ophthalmology

NEUROPATHOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: ei nimetty

JOHDANTO

Neuropatologian valtakunnallinen koulutusohjelma seuraa aikaisemman patologian suppean erikoisalan neuropatologian koulutusohjelmaa ja ottaa huomioon UEMS:N (European Union of Medical Specialists: www.uems.net) neuropatologiakoulutuksen vaatimukset. Lisäkoulutus kestää kaksi vuotta ja koulutuksen lopussa järjestetään kuulustelu. Yliopistollisten sairaaloiden neuropatologit muodostavat neuvottelukunnan, joka ylläpitää ja kehittää neuropatologian koulutusta Suomessa. Koulutusohjelman valtakunnallinen vastuhenkilö ja koordinaattori sekä kansainvälinen yhteyshenkilö on professori Hannu Kalimo Helsingin yliopistosta.

KOULUTUKSEN TAVOITTEET

- yleispäämäärä on osata se osa neuropatologiaa, joka palvelee yleispatologiaa
- oppia leikkaamaan aivot huomioiden kliiniset ja neurologiset esitiedot ja ottamaan asianmukaiset näytteet
- pystyä suunnittelemaan tapauksen vaatimat asianmukaiset erikoisvärjäykset
- oppia neurohistologia ja pystyä tekemään lyhyt, asiallinen neuropatologisen ruumiinavauksen raportti, joka integroi esitiedot, makroskooppiset ja histologiset löydökset
- oppia käsittelemään neurokirurgisia näytteitä, mukaan luettuna pikatutkimusnäytteet
- oppia tulkitsemaan histologiset löydökset ja tulkitsemaan erikoisvärjäykset
- oppia antamaan kirjallinen ja suullinen selostus löydöksistä korreloiden ne kliiniseen kuvaan ja ollen hyödyksi neurologille ja neurokirurgille

KOULUTUKSEN RAKENNE

Minimikokemus

- neuropatologiset ruumiinavaukset ja aivojen leikkaaminen 100
- neurokirurgiset näytteet 1000
- lihasbiopsiat ja hermot

Muu koulutus

- kliinispatologisiin kokouksiin osallistuminen 2 vuotta
- neurologia
- neurokirurgia
- lihastaudit/neurofysiologia

Ulkomainen koulutus

Osallistuminen 2 vuotena kansainväliseen kokoukseen

Koulutuksen kesto

2 vuotta

KOULUTETTAVAN EDELLYTYKSET

Koulutettavan tulee olla patologian erikoislääkäri.

KOULUTUSPAIKAT JA KOULUTTAJAT

Keskukset, joissa koulutus voidaan suorittaa:

- Suomen yliopistollisten sairaaloiden patologian osastot

Kouluttajat ja henkilökohtaiset ohjaajat:

- Suomen yliopistollisten sairaaloiden neuropatologit

Teoreettinen koulutus

Kurssimuotoista erikoisalakohtaista koulutusta vähintään *60 tuntia*

KUULUSTELUVAATIMUKSET

Kuulustelun voi suorittaa viimeisen koulutusvuoden aikana.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos)

Yleisteokset:

Love S, Louis DN, Ellison DW: Greenfield's neuropathology (Hodder Arnold). Soveltuvin osin.

Ellison D, Love S, Chimelli L, Harding BN, Lowe J, Vinters HV: Neuropathology. A reference text of CNS pathology (Mosby)

Louis DN, Frosch MP, Mena H, Judkins A: Non-Neoplastic Diseases of the Central Nervous System. (AFIP/ARP)

Hermoston kasvaimet:

Louis DN, Ohgaki H, Wiestler OD, Cavenee WK: WHO Classification of tumours of the central nervous system (IARC Press)

Perry A, Brat DJ: Practical Surgical Neuropathology (Churchill-Livingstone/Elsevier)

Burger PC, Scheithauer BW, Vogel FS: Surgical pathology of the nervous system and its coverings (Churchill Livingstone)

Burger PC, Scheithauer BW: AFIP atlas of tumor pathology, Series 4, Tumors of the central nervous system (AFIP/ARP)

Neuromuskulaariset taudit:

Dubowitz V, Sewry CA: Muscle Biopsy. A practical approach (Saunders Elsevier)

Sewry CA, Goebel HH: "Skeletal Muscle Disease: Pathology and Genetics" International Society of Neuropathology kirjasarjan lihaskirjan 2. painos tulossa 2011 (tai 2012; Wiley-Blackwell/ISN Neuropath Press)

Antonescu C, Woodruff J, Scheithauer B: Peripheral Nervous System (AFIP/ARP tulossa 2011)

Midroni G, Bilbao JM, Cohen SM: Biopsy diagnosis of peripheral neuropathology (Butterworth-Heinemann) soveltuvin osin

Neurodegeneraatio:

Dickson D: Neurodegeneration: The molecular pathology of dementia and movement disorders 2. painos tulossa 2011 (Wiley-Blackwell/ISN Neuropath Press)

Lasten neuropatologia:

Golden JA, Harding BN: Developmental neuropathology (Wiley-Blackwell/ISN Neuropath Press)

Oikeusneuropatologia

Whitwell HL: Forensic neuropathology (Hodder Arnold) Soveltuvin osin

Menetelmät:

Dawson TP, Neal JW, Llewellyn L, Thomas C: Neuropathology techniques. (Hodder Arnold)

Lehdet (harkitusti seuraten tenttiä edeltävät kaksi vuotta)

1. Acta Neuropathologica
2. Annals of Neurology
3. Brain
4. Brain Pathology
5. Journal of Neuropathology and Experimental Neurology
6. Neuromuscular Disorders
7. Neuropathology and Applied Neurobiology

NEURORADIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: dosentti Ritva Vanninen

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suorittanut hallitsee

- normaalianatomian ja neurologisten tautien oleelliset piirteet
- neuroradiologian menetelmät
- tutkimusten tekemisen ja tulkinnan
- havaintojensa viestinnän kliinisille kollegoille
- neuroradiologisen osaamisen levittämisen, soveltuvin osin, radiologisten kollegoiden piiriin
- laadunvalvonnan ja parantamisen yksikössään
- oman tietotaitonsa ylläpidon ja kehittämisen

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Lisäkoulutuksen pituus on 2 vuotta ja se tapahtuu radiologian erikoislääkärikoulutuksen jälkeen. Koulutettavan kanssa tehdään henkilökohtainen koulutussopimus. Yliopistokoulutus kattaa laaja-alaisen neuroradiologisen koulutuksen, sisältäen myös neuroradiologisten toimenpiteiden, pediatrian neuroradiologian ja magneettikuvauksen erikoistekniikoiden osiot. Oppimisvaatimukset on jaettu kolmeen tasoon:

- A) Kykenee itsenäisesti tekemään ja tulkitsemaan
- B) Tuntee hyvin ja hallitsee
- C) Osaa teoriassa

Muut yliopistosairaalat hyväksytään myös koulutuspaikoiksi. Ulkomaisen koulutuksen tai koulutuksen kotimaassa muualla kuin yliopistosairaalassa hyväksymisestä päättää vastuhenkilö.

Kouluttajat

Vastuhenkilö on neuroradiologian dosentti. Muut Kuopion yliopistollisen sairaalan neuroradiologit toimivat paikallisina kouluttajina. Käytännön työtä täydentävät säännöllisesti ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

Teoreettinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta on vähintään 60 tuntia. Koulutus läheisiltä kliinisiltä erikoisaloilta (neurokirurgia, neurologia, korva-nenä-kurkkutaudit, lastenneurologia) sekä radiologiasta hyväksytään soveltuvin osin.

KOULUTETTAVAN LÄÄKÄRIN KÄYTÄNNÖN KOULUTUS

Taso A: Kykenee itsenäisesti tekemään ja tulkitsemaan

Aivojen, pään ja kaulan alueen sekä spinaalikanavan

- magneettitutkimukset
- tietokonetomografiatutkimukset
- angiografiat
- myelografiat
- natiivikuvaukset

Tuntee edellämainittujen tutkimusten indikaatiot, kontraindikaatiot ja komplikaatiot.
Hallitsee itsenäisesti kunkin kuvantamismenetelmän yleisimmät kuvankäsittelytekniikat.

Taso B: Tuntee hyvin ja hallitsee

- Neuroradiologiset toimenpiteet
- Pediatrisen neuroradiologian erityispiirteet
- Yllämainittujen tutkimusmenetelmien, erityisesti magneettikuvauksen, tekniset perusteet

Taso C: Osaa teoriassa

- Aivojen ja spinaalikanavan isotooppitutkimukset
- Emissiotomografiat
- Transkraniaalisen ultraäänen

SEURANTA JA ARVIOINTI

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Koulutuksen loppuvaiheessa suoritetaan kirjallinen kuulustelu, joka järjestetään erikoislääkäriskoulutuksen valtakunnallisen koulutuksen yhteydessä.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Ajantasaiset kuulusteluvaatimukset löytyvät:

Kirjat (viimeisin painos):

1. Osborn, A.G.: Diagnostic neuroradiology (Mosby)
2. Atlas, S.W.(Ed): Magnetic resonance imaging of the brain and spine (Lippincott & Raven)
3. Osborn A.G.: Diagnostic cerebral angiography (Williams & Wilkins)
4. Barkovich A.J.: Pediatric neuroimaging (Raven Press)
5. Som P.M. ja Bergeron R.T.: Head and neck imaging (Mosby)
6. Swartz J.D. ja Harnsberg M.R. (Eds): Imaging of temporal bone (Thieme)

Lehdet (3 viimeisintä vuosikertaa, yleislehdistä neuroradiologiset artikkelit)

1. American Journal of Neuroradiology
2. Neuroradiology
3. Radiology
4. European Radiology
5. Acta Radiologica

Neuroradiologian lisäkoulutusohjelman kouluttajien ja radiologian professoreiden kanssa on sovittu, että lisäkoulutusohjelman tentin voi korvata suorittamalla eurooppalaisen

ECONR-kokonaisuuden, johon kuuluu 4 erillistä neuroradiologian eri osa-alueisiin keskittyvää koulutuskongressia loppukuulusteluineen sekä erillinen suullinen ja kirjallinen loppukuulustelu, jonka voi suorittaa Euroopan neuroradiologiyhdistyksen ESNR vuosikokouksen yhteydessä järjestettävässä tenttitilaisuudessa.

OBSTETRINEN ANESTESIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö: professori Hannu Kokki

Kouluttajat: erikoislääkäri, LT Sinikka Purhonen (obstetrinen anestesiologian erityispätevyys), erikoislääkäri, dosentti Merja Kokki

Koulutusajan pituus on kaksi vuotta. Koulutus tapahtuu anestesiologian tai anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärikoulutuksen jälkeen.

TAVOITTEET

Yksityiskohtaiset koulutustavoitteet on esitelty lokikirjassa. Obstetrinen anestesian lisäkoulutusohjelman suoritettuaan anestesiologian tai anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäri:

1. on perehtynyt obstetrinen anestesian alalla tarvittavaan teoreettiseen tietoon
2. on saavuttanut riittävät kliiniset tiedot ja taidot toimiakseen itsenäisesti obstetrinen anestesian alalla
3. kykenee toimimaan asiantuntijana oman alansa ja sen reuna-alueiden erityiskysymyksissä
4. kykenee erikoisalansa kehittämis- ja opetustyöhön

KOULUTUKSEN RAKENNE JA SISÄLTÖ

1. Yleistä

Koulutus tapahtuu anestesiologian tai anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärikoulutuksen jälkeen.

Koulutuksen vastuhenkilö laatii yksilöllisen koulutussuunnitelman yhdessä koulutettavan kanssa. Koulutuksen pituus on kaksi (2) vuotta päätoimista palvelua obstetrinen anestesian yksikössä. Tästä ajasta vähintään 12 kk suoritetaan yliopistollisen sairaalan obstetrinen anestesian yksikössä ja/tai koulutuksen vastuhenkilön hyväksymässä kotimaisessa tai ulkomaisessa yliopistoklinikassa (yliopistopalvelu). Yliopistopalvelun lisäksi enintään 12 kk koulutuksesta voi hankkia työskentelemällä koulutuksen vastuhenkilön hyväksymässä keskussairaalassa. Osan yliopistopalvelun ulkopuolisesta koulutuksesta (enintään 6 kk) voi korvata työskentelemällä koulutuksen vastuhenkilön hyväksymässä obstetriseen anestesiaan kohdistuvassa kokopäivätoimisessa tutkimusprojektissa.

2. Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

A. Osallistuminen koulutusyksikön järjestämään koulutukseen

- sairaalan anestesiameetingit soveltuvin osin
- yhteismeetingit obstetrikkojen kanssa soveltuvin osin

B. Osallistuminen kurssimuotoiseen koulutukseen

- koulutettava osallistuu vastuhenkilön hyväksymiin alaa syventäviin koulutuksiin, vähimmäismäärä on 60 tuntia

Koulutuksen sisältö on esitetty yksityiskohtaisesti lokikirjassa.

KOULUTUSPAIKKA

Koulutuspaikalta edellytetään

1. Pätevöitymisohjelmaa, jonka kuvaus tulee olla koulutettavien nähtävillä
2. Koulutuksen vastuuhenkilöä, joka voi olla erikoistumisalan koulutuksen vastuuhenkilö tai lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilö, jos tällä on dosentin pätevyys
3. Nimettyä koulutuksen järjestämisestä vastaavaa lääkäriä, jolla on obstetrisen anestesian erityispätevyys tai joka on suorittanut hyväksyttävästi vastaavan yliopiston lisäkoulutusohjelman
4. Henkilökohtaisen tutorin nimeämistä kullekin koulutettavalle
5. Riittävää obstetrisen anestesian toimintaa, jotta koulutus voidaan mielekkäästi suorittaa kahden vuoden kuluessa
6. Järjestettyä toimipaikan sisäistä koulutusta, jota tulee olla vähintään 10 tuntia vuodessa

Koulutuspaikkaoikeudet myöntää yliopiston lääketieteellinen tiedekunta. Valtakunnallinen koulutuksen yhdenmukaisuus taataan perustamalla valtakunnallinen obstetrisen anestesiologian lisäkoulutuksen suunnittelu- ja kuulustelutoimikunta, jossa on edustaja kaikista niistä tiedekunnista, joissa obstetrisen anestesiologian lisäkoulutusta annetaan.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU:

Valtakunnallisen kuulustelun voi suorittaa viimeisen kouluttautumivuoden aikana. Kuulustelun kysymysten laatimisesta ja vastausten arvostelusta vastaavat kouluttajat viidestä yliopistoklinikasta. Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjoista kuulustellaan viimeisin painos ja lehdistä kolme (3) viimeisintä vuosikertaa.

Kirjat, viimeisin painos (soveltuvin osin):

1. Obstetric Anesthesia: principles and practice (ed.: DH Chestnut), tai vaihtoehtoisesti: Shnider and Levinson`s Anesthesia for Obstetrics (ed.: Samuel C. Hughes)
2. Critical Care Obstetrics (eds: GA Dildy, MA Belfort, GR Saade, JP Phelan, GDV Hankins, SL Clark)

Lehdet, 3 viimeistä vuosikertaa (soveltuvin osin):

1. International Journal of Obstetric Anesthesia
2. Anesthesiology
3. Anesthesia and Analgesia
4. British Journal of Anaesthesia
5. Acta Anesthesiologica Scandinavica
6. Obstetrics and Gynecology

SUORITETUN LISÄKOULUTUKSEN HYVÄKSYMINEN

1. Koulutettava esittää pätevöitymisen edellyttämän materiaalin koulutuksen vastuuhenkilölle, joka edelleen esittelee asian oppiaineen professorille tiedekuntaan vietäväksi.

Hakemukseen liitetään seuraavat asiakirjat:

- kuulustelun hyväksyttävä suoritus
- tositteet kurssimuotoisesta koulutuksesta (vähintään 60 tuntia)
- lokikirja, jossa todentuu edellytetty käytännön koulutus
- koulutuspaikan koulutuksen vastuuhenkilön lausunto lisäkoulutusohjelman suorittamisesta

2. Tiedekunta tarkistaa edellämainitut asiakirjat
3. Tiedekunta antaa todistuksen, josta ilmenevät valtakunnallisesti hyväksytyt lisäkoulutusohjelman vaatimukset ja niiden toteutuminen

LISÄKOULUTUSOHJELMAN TARPEELLISUUDEN ARVIOINTI

Lisäkoulutusohjelman tarve arvioidaan tiedekunnan toimesta viiden (5) vuoden välein.

PERINATOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: prof. Juha Räsänen

Koulutusajan pituus 2 vuotta. Koulutus tapahtuu synnytys- ja naistentautiopin erikoislääkärikoulutuksen jälkeen.

TAVOITTEET

Naistentautien ja synnytysten erikoisalan perinatologian koulutusohjelman tavoitteena on perehdyttää koulutukseen osallistuva lääkäri tämän alan teoreettiseen ja käytännön tietoon sekä antaa valmiudet perinatologian alaan kuuluvien lääkärin tehtävien itsenäiseen hallintaan. Hänen tulee:

- hallita perinatologian alaan kuuluvat diagnostiset toimenpiteet ja hankkia taidot vaativaan sikiöultraäänitutkimukseen
- kyetä laatimaan obstetrinen tutkimus- ja hoitosuunnitelma riskisynnyttäjille
- hallita obstetriset operatiiviset toimenpiteet
- hankkia perustiedot sikiödiagnostiikkaan kuuluvasta genetiikasta
- hankkia valmiuksia kehittämisen-, koulutus- ja johtamistehtäviin.

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka toteutumista seurataan vastuuhenkilöiden kanssa pidettävien kehityskeskustelujen sekä portfoliotyöskentelyn avulla.

KOULUTUKSEN RAKENNE JA SISÄLTÖ

1. Yleistä

Koulutukseen kuuluu 2 vuotta palvelua Kuopion yliopistollisen sairaalan synnytys- ja naistentautien klinikassa, jossa on mahdollisuus yhteistyöhön kliinisen genetiikan sekä lastentautien klinikan neonatologian yksikön kanssa.

2. Erityiskoulutus (ohjeellinen)

A. Sikiölääketiede (koulutusaika 4 kk)

- Koulutettavan tulee hankkia taidot itsenäiseen työskentelyyn obstetrisissa, vaativissa ultraäänitutkimuksissa sekä valmiudet työskennellä sikiölääketieteen parissa. Hänen tulee perehtyä invasiiviseen sikiödiagnostiikkaan ja -hoitoon sekä tuntea niiden indikaatiot.

B. Äitiyshuolto (koulutusaika 12 kk)

- työskentely äitiyspoliklinikalla, jossa riskiraskauksien seuranta ja hoito perinatologin ohjauksessa
- työskentely prenataaliosastolla seniorilääkärin tehtävissä

C. Synnytyssalitoiminta (koulutusaika 8 kk)

- seniorilääkärin tehtävissä synnytysosastolla

D. Vaihtoehtoinen palvelu (koulutusaika 2 kk)

- äitiyshuollon koulutusjaksosta voidaan enintään 2 kk suorittaa vaihtoehtoisesti neonatologian, perinnöllisyyslääketieteen tai patologian yksikössä
- E. Yliopistosairaalan ulkopuolinen palvelu (koulutusaika 6 kk)
- enintään 6 kk koulutusajasta voidaan vastuuhenkilön ohjauksessa, erilliseen koulutussopimukseen ja –ohjelmaan perustuen suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella

3. Meetingohjelma ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

A. Meetingtoiminta

Koulutettava osallistuu klinikan obstetrisiin koulutustilaisuuksiin. Perinatologian osuus klinikan meeting-ohjelmistosta on n. 30 % eli 20 tuntia vuodessa. Lisäksi koulutettava osallistuu perinatologisiin, kliinispatologisiin, perinatologigeneettisiin ja sikiömorfologiaa käsitteleviin meetingeihin viikoittain (1-2 tuntia/vko).

B. Koulutettavan on osallistuttava vastuuhenkilöiden hyväksymään Suomen

Perinatologisen Seuran, Suomen Gynekologiyhdistyksen tai vastaavan yhdistyksen järjestämään syventävään koulutukseen. Tähän toimintaan voidaan hyväksyä myös perinatologian, sikiölääkätieteen ja obstetrisen ultraäänitutkimuksen kansainväliset kurssit ja kongressit. Tämän syventävän koulutuksen vaatimus on vähintään 30 tuntia.

4. Opetus- ja ohjauskokemuksen hankkiminen

Lisäkoulutusohjelman aikana koulutettavan tulee osallistua tutkimukseen (esim. olla mukana vähintään yhden tieteellisen julkaisun kirjoittamisessa) tai olla mukana ohjaamassa ainakin yhden lääketieteen opiskelijan syventäviä opintoja.

5. Edistymisen arviointi

Lisäkoulutusohjelmaan osallistuva arvioi omaa edistymistään käyttäen apunaan EBCOGin arviointikriteerejä sekä portfoliotyöskentelyä.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat: (viimeisin painos)

1. Woodward PJ, Kennedy A, Sohaey R et al (Eds): Diagnostic imaging obstetrics (Amirsys 2005)
2. James, Steer, Weinder & Gonik (Eds): High risk pregnancy. Management options (Saunders)

Lehdet: (kolme viimeistä vuosikertaa)

Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica
 American Journal of Obstetrics and Gynecology
 BMJ (soveltuvin osin)
 British Journal of Obstetrics and Gynaecology
 Clinics in Perinatology
 Clinical Obstetrics and Gynecology
 Duodecim (soveltuvin osin)
 New England Journal of Medicine (soveltuvin osin)
 Obstetrics and Gynecology
 Seminars in Perinatology
 The Lancet (soveltuvin osin)
 Ultrasound in Obstetrics and Gynecology

PÄIVYSTYSRADIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: Professori Hannu Manninen

Koulutuksen organisointi: LT Paula Bendel

Tavoitteet

Koulutusohjelman suorittanut hallitsee

- normaalianatomian ja akuuttien tautitilojen oleelliset piirteet,
- päivystysradiologian menetelmät,
- tutkimusten tekemisen ja tulkinnan,
- havaintojensa viestinnän kliinisille kollegoille,
- päivystysradiologisen osaamisen levittämisen, soveltuvin osin, radiologisten kollegojen piiriin,
- laadunvalvonnan ja parantamisen yksikössään,
- oman tietotaitonsa ylläpidon ja kehittämisen.

Koulutusohjelman rakenne

Lisäkoulutuksen pituus on 2 vuotta ja se tapahtuu radiologian erikoislääkärikoulutuksen jälkeen. Koulutettavan kanssa tehdään henkilökohtainen koulutussopimus. Yliopistokoulutuksen sisältö kattaa laaja-alaisen päivystysradiologisen koulutuksen, sisältäen myös asiaankuuluvat toimenpiteet, pediatriksen päivystysradiologian ja päivystysluonteisen magneettikuvauksen.

Muut yliopistosairaalat hyväksytään myös koulutuspaikoiksi. Ulkomaisen koulutuksen tai koulutuksen kotimaassa muualla kuin yliopistosairaalassa hyväksymisestä päättää vastuhenkilö.

Kouluttajat

Pääkouluttaja on professori Hannu Manninen. Neuroradiologian koulutusvastaava on professori Ritva Vanninen. Muskuloskeetaaliradiologian koulutusvastaava on erikoislääkäri Lea Niemitukia. Bodyradiologian koulutusvastaava on erikoislääkäri Tiina Lehtimäki. Lastenradiologian koulutusvastaava on LT Anu Ruuskanen. Toimenpideradiologian koulutusvastaava on professori Hannu Manninen. Koulutuksen organisoinnista vastaa LT Paula Bendel. Lisäksi PSSHP:n muut radiologit toimivat paikallisina kouluttajina. Käytännön työtä täydentävät säännöllisesti ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

Teoreettinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta on vähintään 50 tuntia. Suositellaan ulkomaisen koulutuksen hankkimista.

Seuranta ja arviointi

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Koulutettavan ja kouluttajan välillä käydään kehityskeskusteluja, jotka tapahtuvat puolivuositain kunkin osasektorin senioriradiologin kanssa ja vuosittain lisäksi vastuuhenkilön kanssa. Koulutettavan oppiminen varmistetaan valtakunnallisella loppukuulustelulla.

Koulutuskierto suunnitellaan henkilökohtaisesti. Runkoehdotus:

Päivystysradiologia 12 kk

- Normaali työ päivystysröntgenissä

Neuroradiologia 3kk

- Sijoitus neuroradiologialla
- Päivystykselliset ja kiireelliset TT ja MRI tutkimukset

Msk-radiologia 2.5kk

- Sijoitus MSK-radiologialla
- Päivystykselliset ja kiireelliset TT ja MRI tutkimukset

Bodyradiologia 2.5kk

- Sijoitus bodyradiologialla
- Päivystykselliset ja kiireelliset vatsan TT ja MRI tutkimukset
- Thoraxin TT (myös HRTT)
- Päivystyksellisiä ja kiireellisiä TT tutkimuksia sanellaan myös Päivystys-sijoituksesta käsin jolloin on mahdollisuus konsultoidaan bodyradiologia.

Lastenradiologia 1kk

- Päivystykselliset ja kiireelliset UÄ, TT ja MRI-tutkimukset
- Vastasyntyneiden keuhkokuvat ja muut lasten natiivikuvat
- Tutkimusmodaliteetin valinta säteilysuojelulliset näkökohdat huomioiden

Tmp-radiologia 1kk

- UÄ-ohjatut toimenpiteet
- Kolestostooma ja nefrostooma
- Vuotoembolisaatiot + muut päivystykselliset toimenpiteet (tietää teorian)

Käytännön päivystäminen

-50 päivystyskertaa

-Päivystysradiologiaan liittyvällä tieteellisellä työllä tai kliinisellä työllä voidaan harkinnan mukaan korvata maksimissaan 3 kuukautta koulutuskiertoon soveltuvaa palvelua.

Kuulustelu

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset

Kirjat (viimeisin painos)

1. Harris: The radiology of emergency medicine
2. Jeffrey, Manaster, Gurney and Zimmerman: Diagnostic Imaging: Emergency
3. Soto and Lucey: Emergency Radiology: The Requisites

Lehdet (3 viimeistä vuosikertaa, yleislehdistä päivystysradiologiaa käsittelevät artikkelit)

1. Emergency Radiology
2. Journal of Trauma

PÄÄN JA KAULAN KIRURGIA

Vastuuhenkilö: Professori Heikki Löppönen

Kouluttaja / kuulustelija: LT, dos. Matti Pukkila

Yleistä:

Koulutuksen toteuttamisesta vastaavat lääketieteellisten tiedekuntien korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäriskoulutuksen vastuuhenkilöt.

Lisäkoulutusohjelmaan ottamisen edellytyksenä ovat koulutusohjelman vastuuhenkilön toteamat yleiset perusteet pään ja kaulan kirurgian lisäkoulutuksen tarpeelle sekä koulutettavan suorittama korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkärin tutkinto. Koulutukseen liittyy valtakunnallisesti yhdenmukainen kuulustelu. Tätä varten vastuuhenkilöt voivat yhdessä nimetä erillisen kuulustelutoimikunnan. Todistuksen suoritetusta lisäkoulutuksesta antavat ohjelman vastuuhenkilö ja tiedekunta yhdessä. Lisäkoulutuksen suorittanut ei voi saada erillistä ammatinharjoittamisoikeutta pään ja kaulan kirurgian alalle.

Tavoitteet:

Pään ja kaulan kirurgian lisäkoulutusohjelman suorittanut korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri

- Hallitsee pään ja kaulan kasvainten ennaltaehkäisyn periaatteet ja varhaisdiagnostiikan.
- Hallitsee pään ja kaulan kasvaimien toteamiseen ja hoidon suunnitteluun vaadittavat diagnostiset menetelmät.
- Pystyy laatimaan pään ja kaulan kasvainten hoito- ja kuntoutussuunnitelman sekä toimimaan hoidon suunnitteluryhmän johtajana.
- Hallitsee pään ja kaulan kasvainten kirurgiset hoitotoimenpiteet
- Pystyy toimimaan erityisasiantuntijana alaa sivuavissa työryhmissä sekä osallistumaan pään ja kaulan kirurgisten menetelmien ja hoitotoimenpiteiden kehittämiseen ja suunnitteluun.
- Pystyy arvioimaan pään ja kaulan kasvainten hoito- ja kuntoutustuloksia tieteellisin menetelmin.
- Hallitsee pään ja kaulan traumatologian diagnostiikan ja hoidon tarvittaessa yhteistyönä muiden erikoisalojen kanssa.

Koulutuspaikat:

Koulutuspaikaksi hyväksytään yliopistollisen keskussairaalan korva-, nenä- ja kurkkutautien klinikka, jossa koulutuksen vastuuhenkilön nimeämänä kouluttajana toimii dosentin pätevyyden omaava pään ja kaulan alueen kirurgiaan perehtynyt korva-, nenä ja kurkkutautien erikoislääkäri. Osa koulutuksesta voidaan suorittaa yksilöllisen koulutussopimuksen mukaisesti leukakirurgian, plastiikkakirurgian tai syöpätautien yksikössä, jossa tulee olla koulutuksen vastuuhenkilön nimeämä kouluttaja.

Koulutussuunnitelma

- kun koulutuksesta on sovittu koulutuksen vastuuhenkilön kanssa, laaditaan koulutettavalle henkilökohtainen koulutussuunnitelma (HOPS)
- koulutus pyritään toteuttamaan UEMS KNK-sektion pään ja kaulan kirurgian subspecialiteettiohjelman mukaisesti
- koulutettava kirjaa opintojen edistymisen UEMS mukaiseen lokikirjaan
- koulutuksen edistymistä seurataan puolivuositain koulutettavan, kouluttajan ja koulutuksen vastuuhenkilön tapaamisissa

Koulutuksen rakenne:

Käytännön palvelut

Vähintään 2 vuotta erikoislääkärikoulutuksen jälkeistä, pääsääntöisesti kokopäiväistä palvelua yliopistollisen keskussairaalan korva- nenä- ja kurkkutautien klinikassa. Tästä 6 kk voidaan korvata palvelulla muussa yllämainitussa koulutuspaikassa. Osa koulutuksesta voidaan suorittaa ulkomaalaisessa pään- ja kaulan kirurgian osaamiskeskuksessa.

Toimipaikkakoulutus:

- Pään ja kaulan alueen kasvainten hoidonsuunnittelukokoukset
- Yliopistollisen sairaalan alaan liittyvät toimipaikkakoulutustilaisuudet
- Työryhmäneuvottelut ja konsultaationeuvottelut

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee olla vähintään 60 tuntia. Tällaiseksi hyväksytään koulutustilaisuudet, joiden järjestäjinä toimivat esimerkiksi:

- Scandinavian Society for Head and Neck Oncology
- American Head and Neck Society
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit –pään ja kaulan kirurgia ry.
- European Society for Head and Neck Oncology

Koulutuksen vastuhenkilö voi harkintansa ja koulutettavan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan perustuen hyväksyä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi myös kotimaisten ja kansainvälisten yliopistojen ja yhteisöjen järjestämiä alaan liittyviä koulutustilaisuuksia.

Kuulustelu:

Valtakunnallisessa kuulustelussa vaaditaan *pään ja kaulan kirurgiaan* liittyvät tiedot seuraavien oppikirjojen viimeisestä painoksesta sekä seuraavien aikakauslehtien kolmesta viimeisestä ja kuluvan vuoden vuosikerroista.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:**Oppikirjat:**

1. Thawley SE, Panje WR, Batsakis JG, Lindberg RD. Comprehensive management of Head and Neck Tumors, Second Ed WB Saunders Company, Philadelphia, 1999 (ISBN: 0-7216-5582-3).

tai

Rhys Evans P, Montgomery P, Gullane P. Principles and practice of Head and Neck Oncology, Martin Duniz of Taylor & Francis Group, London 2003 (ISBN 1-89906-606-3 (h/b))

tai

Shah J, Patel , Snehal G.; Head & Neck Surgery and Oncology, Elsevier Science Health Science div. 2003 (ISBN 0-7234-3223-6).

2. Gnepp D. Diagnostic Surgical Pathology of the Head and Neck, Elsevier Health Science 2009 (ISBN -13: 9781416025894)

3. Jackson I T: Local Flaps in Head and Neck Reconstruction Quality Medical Publishing Inc 2002. (ISBN 1-57626-163-8.).

4. Urken ML, Cheney ML, Sullivan MJ, Biller HF. Atlas of Regional and Free Flaps for Head and Neck Reconstruction. Raven Press 1995 (ISBN 0-7817-0197-X)

5. Booth PW, Epley BL, Schmelzeisen R: Maxillofacial trauma and esthetic facial reconstruction. Springer Berlin 2003. (ISBN 0-443-071241)

Lehdet:

1. Head & Neck
2. Plastic and Reconstructive Surgery
3. The Laryngoscope
4. Otolaryngology - Head and Neck Surgery
5. Archives of Otolaryngology – Head and Neck Surgery
6. Acta Oto-Laryngologica
7. European Archives of Oto-Rhino-Laryngology and Head & Neck

RINOALLERGOLOGIA JA -KIRURGIA

Vastuuhenkilö: Professori Heikki Löppönen
Kouluttaja / kuulustelija: dosentti Juha Seppä

Yleistä:

Lisäkoulutusohjelmaan ottamisen edellytyksenä ovat koulutusohjelman vastuuhenkilön toteamat yleiset perusteet rinoallergologian ja -kirurgian lisäkoulutuksen tarpeelle sekä koulutettavan suorittama korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkärin tutkinto.

Tavoitteet

Koulutuksen tarkoituksena on perehdyttää koulutettava korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri:

- a) perusallergologiaan ja immunologiaan ja niiden rinologisiin erityispiirteisiin erikoislääkäritutkintoa syvällisemmin.
- b) rinokirurgiseen diagnostiikkaan ja hoitoon.

Koulutuksen jälkeen koulutettavan tulee osata:

- otorinolaryngologisen allergologian vaativa diagnostiikka
- syyn- ja oireenmukaisen allergologisen hoidon periaatteet
- työperäisen nuhan diagnostiikka, hoidon suunnittelu ja toteutus
- allergisen potilaan kuntoutus ja seuranta
- nenän alueen toiminnallisten, rakenteellisten, traumaattisten ja onkologisten ongelmien diagnostiikka ja hoito
- rinokirurgian indikaatiot, leikkaushoidon suunnittelu kuvantamismenetelmiä ja mallinnustekniikoita hyödyntäen
- leikkaustekniikat: mm. rinoplastiat, nenän ja sivuonteloiden endoskooppinen ja avoin kirurgia, revisiokirurgia, likvoriavanteen diagnostiikka ja hoito, septumperforaatioiden hoito.

Koulutuspaikat:

Koulutuspaikaksi hyväksytään yliopistollisen keskussairaalan korva-, nenä- ja kurkkutautien klinikka, jossa koulutuksen vastuuhenkilön nimeämänä kouluttajana toimii dosentin pätevyyden omaava rinoallergologiaan ja -kirurgiaan perehtynyt korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri. Osa koulutuksesta suoritetaan muussa allergologisessa yksikössä, jossa tulee olla koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymä kouluttaja

Koulutussuunnitelma

- kun koulutuksesta on sovittu koulutuksen vastuuhenkilön kanssa, laaditaan koulutettavalle henkilökohtainen koulutussuunnitelma (HOPS)
- koulutus pyritään toteuttamaan UEMS KNK-sektion rinoallergologian ja -kirurgian subspecialiteettiohjelman mukaisesti
- koulutettava kirjaa opintojen edistymisen UEMS mukaiseen lokikirjaan
- koulutuksen edistymistä seurataan puolivuositain koulutettavan, kouluttajan ja koulutuksen vastuuhenkilön tapaamisissa

Koulutuksen rakenne:

Käytännön palvelut:

- 18 kk palvelua lääkärinä yliopistollisen sairaalan korva-, nenä- ja kurkkutautien klinikassa rinoallergologian ja rinokirurgian tehtävissä.
- 6 kk palvelua lääkärinä muussa allergologisessa yksikössä.
- osa palveluksesta voidaan hyväksyä suoritettavaksi ulkomaalaisessa rinoallergologian ja –kirurgian osaamiskeskuksessa

Toimipaikkakoulutus:

-toimipaikkakoulutuksen laajuus on 37 viikkoa vuodessa (syyskuu-toukokuu); 2-3 tuntia viikossa
-opetusmuotoja ovat:

- * yliopistollisen sairaalan rinoallergologiaa tai -rinokirurgiaa käsittelevät toimipaikkakoulutus-tilaisuudet.
- * työryhmäneuvottelut ja konsultaationeuvottelut
- * ohjattu ja omatoiminen työskentely rinoallergologisessa laboratoriossa
- * sivuonteloiden kadaveridissectiot
- * ohjattu ja omatoiminen rinologinen leikkaus- ja muu toiminta.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

- * Teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee olla vähintään 60 tuntia. Tällaista koulutusta ovat ne kotimaisten ja kansainvälisten yliopistojen, yhteisöjen ja erikoislääkäriyhdistysten järjestämät koulutustilaisuudet ja kurssit, joiden sisältö ja laajuus vastaavat koulutuksen tavoitteita. Koulutuksen vastuuhenkilö hyväksyy koulutuksen harkintansa ja koulutettavan henkilökohtaisen opintosuunnitelman perusteella.

Kuulustelu:

Koulutukseen liittyy valtakunnallinen kuulustelu, jota varten vastuuhenkilöt voivat yhdessä nimetä erillisen toimikunnan.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos):

1. Haahtela T, Hannuksela M, Terho E.: Allergologia. (Duodecim)
2. Busse W, Holgate S (Toim.): Asthma and Rhinitis. (Blackwell Science)
3. Wormald: Endoscopic sinus surgery. Anatomy, three dimensional reconstruction, and surgical technique (Thieme Medical Publishers)
tai
Stammberger H, Kennedy D & Zinreich S: Functional endoscopic sinus surgery: the Messerklinger technique (B.C. Decker)
tai
Simmen D & Jones N: Manual of endoscopic sinus surgery (Thieme)
4. Huizing E: Functional reconstructive nasal surgery. (Thieme Medical Publishers)
tai
Nolst Trenite G: Rhinoplasty: a practical guide to functional and aesthetic surgery of the nose (Kugler Publications)
tai

Aiach G: Atlas of rhinoplasty. Open and endonasal approaches (Quality Medical Publishing)
5. Scadding G & Lund V: Investigative rhinology. (Taylor and Francis Group)

Lehdet (kuluva vuosi ja kolme edellistä vuosikertaa)

1. Allergy
2. Clinical and Experimental Allergy
3. Rhinology
4. American Journal of Rhinology and Allergology
5. Alaa käsittelevät artikkelit kotimaisista lääketieteellisistä aikakauslehdistä ja käypä hoito -suositukset

RINTARADIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö: professori Ritva Vanninen

Käytännön kouluttajat: LT Anna Sutela, LT Outi Pelkonen, LL Mazen Sudah

TAVOITTEET

Koulutuksen tavoitteena on laaja-alainen tietämys rintarauhasen sairauksien diagnostiikasta ja käytännön suoritusvalmius rinnan radiologisiin tutkimuksiin. Koulutus sisältää sekä rintasyövän mammografiaseulonnan että kliinisen rintadiagnostiikan mammografian ja sitä täydentävien menetelmien ja kuvantaohjattujen neulanäytteiden avulla.

Koulutusohjelman suorittanut hallitsee

- rinnan normaalianatomian ja –variaatiot sekä rintarauhasen tautien oleelliset piirteet
- rinnan kuvantamismenetelmät ja niiden indikaatiot ja kontraindikaatiot
- tutkimusten tekemisen ja tulkinnan
- tutkimustulosten viestinnän kliinisille kollegoille lausunnoilla ja yhteismeetingeissä
- rintojen säteilysuojeluun liittyvät asiat
- yksikkönsä toiminnan laadunvalvonnan
- oman tietotaitonsa ylläpidon ja kehittämisen

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Lisäkoulutuksen pituus on 2 vuotta ja se tapahtuu radiologian erikoislääkäriskoulutuksen jälkeen. Koulutettavan kanssa tehdään henkilökohtainen koulutus sopimus. Koulutus on suoritettava pääsääntöisesti yliopistosairaalassa. Ulkomailla tai muualla kuin yliopistosairaalassa hankitun koulutuksen hyväksymisestä päättää koulutusohjelman vastuhenkilö tapauskohtaisesti.

Kouluttajat

Vastuhenkilö on radiologian dosentti. Paikallisina kouluttajina toimivat yliopistosairaalan tai sopimuksen mukaan muun koulutusyksikön rintaradiologiaan perehtyneet radiologian erikoislääkärit. Käytännön työtä täydentävät säännöllisesti ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

Teoreettinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta on vähintään 60 tuntia. Suositellaan esim. EUSOBI-, ECR- ja RSNA-kongresseja ja seulontamammografian osalta Suomen Radiologiyhdistyksen järjestämää tai vastaavaa seulontamammografiakurssia johon kuuluu seulonnan pienryhmäopetusta.

Käytännön koulutus

Kliininen koulutusjakso 18 kk

Kuvantamismenetelmät rintadiagnostiikassa:

Taso A: Kykenee itsenäisesti tekemään ja tulkitsemaan

- Mammografia
- Ultraäänitutkimus
- Duktografia
- Magneettikuvaus
- Ultraääniohjatut neulabiopsiat, -tyhjennykset ja kanavoinnit
- Stereotaktiset vakuumbiopsiat
- Preoperatiiviset lokalisaatiot: isotooppi, lanka- ym. merkinnät, väriduktografia

.

Taso B: Tuntee hyvin ja hallitsee

- Yllämainittujen tutkimusmenetelmien tekniset perusteet, indikaatiot ja kontraindikaatiot
- Neulanäytevastauksen arvioinnin: patologis-radiologinen korrelaatio
- Magneettiohjatut rintatoimenpiteet

Taso C: Osaa teoriassa

- Rintasyövän isotooppitutkimustekniikat
- Rintasyövän histopatologisen luokituksen, ennustetekijät ja TNM-luokituksen
- Rintasyövän kirurgisen hoidon valintakriteerit

Multimodaliteettidiagnostiikka: Potilaskohtainen räätälöity radiologisten tutkimusten suunnittelu ja toteuttaminen. Kokonaisvaltainen kliininen rintadiagnostiikka, johon kuuluu rintasyövän havaitsemisen ja varmistamisen lisäksi rintasyövän koon ja paikallislevinneisyyden arvioiminen ennen leikkaushoitoa sekä hoitovasteen arviointi ja hoitojen jälkeinen seuranta.

Meetingtoiminta: moniammatillinen viikottainen rintameeting johon osallistuu rintasyövän diagnostiikkaan ja hoitoon erikoistunut kirurgi, patologi, onkologi ja radiologi.

Seulontamammografiakoulutus 6 kk

Vähintään 2000 seulontakuvatulkintaa, joissa toisena lukijana toimii kouluttaja. Osallistuminen yhteisluentaan, seulonnan jatkotutkimuksiin ja seulonnan laadun seuraamiseen (leikkaustietojen kirjaaminen joukkotarkastusrekisteriä varten, seulonnan palautekokoukset).

Seulontamammografiakoulutus on mahdollista korvata Suomen lääkäriliiton tai Suomen Radiologiyhdistys ry:n myöntämällä seulonnan erityispätevyystodistuksella. Jos koulutus toteutetaan kokonaisuudessaan samassa yksikössä, on mahdollista tehdä kliininen ja seulontajakso samanaikaisesti kunhan mainitut aikavaatimukset tulevat täytetyiksi.

Koulutettavaa tuetaan alan tieteelliseen tutkimustyöhön osallistumisessa. Koulutuksesta 3 kk voidaan korvata rintaradiologian alan tutkimustyöllä.

SEURANTA, ARVIOINTI JA KUULUSTELUVAATIMUKSET

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja hänen edistymistään tuetaan henkilökohtaisen lokikirjan avulla. Koulutettava ja ohjelman vastuuhenkilö pitävät kehityskeskustelun puolivuositain.

Koulutuksen loppuvaiheessa suoritetaan kirjallinen kuulustelu erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisen kuulustelun yhteydessä.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Ajantasaiset kuulusteluvaatimukset löytyvät:

Kirjat (viimeisin painos):

1. Tabár & Dean . Teaching Atlas of Mammography. Thieme, tai
2. Tabár L, Tot T, Dean PB. Breast cancer. The art and science of early detection with mammography. Perception, interpretation, histopathologic correlation. Thieme, 2005
3. American College of Radiology (ACR). Illustrated breast imaging reporting and data system (BI-RADS). American College of Radiology, Reston, VA
4. Bassett LW ym. Breast Imaging. Elsevier, 2011
5. European guidelines for quality assurance in breast cancer screening and diagnosis. European Communities, 2006

Lehdet (3 viimeisintä vuosikertaa, yleislehdistä rintaradiologiaa käsittelevät artikkelit)

1. Radiologic Clinics of North America. Rinnan kuvantamisen teemanumerot
2. Radiology
3. Radiographics
4. European Radiology
5. American Journal of Radiology
6. Acta Radiologica
7. Breast

SYDÄNANESTESIA

Vastuuhenkilö: Dosentti Ilkka Parviainen (kuulustelija LT Otto Pitkänen)

TAUSTA

Anestesiologia on yksi niistä spesialiteeteista, joilla ei ole ollut ns. suppeita erikoisaloja. Käytännössä kuitenkin anestesiologiassakin on osa-alueita, joissa mitä ilmeisimmin tarvitaan yleisanestesiologien tietojen ja taitojen lisäksi erityisosaamista. Sydänanestesia ja siihen liittyvä keinoverenkierto (perfuusio) on yksi tällainen alue ja lisäkoulutusohjelma tähtää pätevöitymiseen näihin taitoihin.

Pätevöitymisohjelma noudattaa yleiseurooppalaiseen pätevöitymiseen tähtäävien koulutusvaatimusten mallia. Huomioon on otettu niin UEMS:n (Union Européenne Des Médecins Spécialistes) kuin EBCP:n (European Board of Cardiovascular Perfusion) koulutuksen ja tentin vaatimukset. UEMS:n koulutusohjelma on tarkoitettu yleisanestesiologiaan. Suomen Anestesiologiyhdistys (SAY) ry:n Sydänanestesiajaoksen näkemykset on myös huomioitu lisäkoulutusohjelmaa laadittaessa.

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että sydänanestesian lisäkoulutusohjelman suorittanut anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäri (tai vanhan koulutusjärjestelmän mukainen anestesiologian erikoislääkäri)

- 1 on perehtynyt sydänanestesiologian alalla tarvittavaan teoreettiseen tietoon,
- 2 pystyy toimimaan itsenäisesti sydänanestesiologin tehtävissä,
- 3 pystyy käyttämään ultraäänikardiografiaa osana sydänleikkauspotilaan valvontaa,
- 4 pystyy huolehtimaan itsenäisesti sydänleikkauksen perfuusiosta ja siihen läheisesti liittyvistä tehtävistä,
- 5 pystyy vastaamaan itsenäisesti sydänleikkauspotilaan leikkauksen jälkeisestä valvonnasta,
- 6 kykenee toimimaan asiantuntijana oman alansa ja reuna-alueiden erityiskysymyksissä,
- 7 kykenee erikoisalan kehittämisen- ja opetustyöhön.

SISÄLTÖ

Koulutukseen voidaan hyväksyä sellainen seuraavassa mainittu käytännön ja teoreettinen koulutus, joka on hankittu sen jälkeen, kun koulutettava on saanut anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärin (tai vanhan koulutusjärjestelmän mukaisen anestesiologian erikoislääkärin) oikeudet.

Käytännön koulutus

- 2 vuotta yliopistosairaalan koulutuspaikassa tai
 - 1 vuosi yliopistosairaalan koulutuspaikassa ja 2 vuotta muussa sairaalassa, jossa toiminnan on oltava pääasiassa sydänanestesiää
- 1 Käytännön koulutuksen tulee sisältää monipuolisesti erilaisten perfuusiossa ja ilman perfuusiota tehtävien sydänleikkauspotilaiden anestesiää, perfuusiota ja tehohoitoa.
 - 2 Koulutuksen perehdytysjaksossa (3 kk) koulutettavan on:
 - osoitettava soveltuvin tavoin koulutuksesta vastaavalle lääkärille tietonsa ja taitonsa sydänanestesiassa ja perfuusiossa,
 - koottava itsenäisesti vähintään 10 perfuusiokiertoa,
 - osoitettava hallitsevansa sydänanestesiassa ja perfuusiossa käytettävän oheislaitteiston toiminnan ja käytön,
 - hallittava tarkoituksenmukainen toiminta "perfuusio-onnettomuuksissa",
 - hoidettava ohjatusti 30 sydänanestesiää ja perfuusiota.

Edellä mainitun jälkeen koulutettava voi lukea hyväkseen myös itsenäisesti suoritettut sydänanestesiät ja perfuusiot, joita pätevytymisohjelma edellyttää yhteensä 100 kumpaakin (voivat tapahtua samoilla potilailla).

Koulutettavan tulee hankkia perustaidot sydänleikkauspotilaan kuvantamisessa ultraäänikardiografialla ja tehdä vähintään 100 UKG-perustutkimusta.

Suosittelaa, että koulutettava perehtyy seuraavien erityispotilasryhmien anestesiologiseen hoitoon:

- lasten sydänanestesiä, perfuusio ja tehohoito,
- sydän- / keuhkosiirron saaneiden potilaiden tehohoito.

Käytännön koulutusjakson ajasta voi korvata enintään puoli vuotta työskentelyllä alueeseen liittyvässä tutkimusprojektissa.

TEOREETTINEN KURSSIMUOTOINEN KOULUTUS

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan vähintään 60 tuntia, josta osan tulee käsitellä perioperatiivista ultraäänitutkimusta.

Tällaiseksi hyväksytään koulutuspaikan koulutusohjelma, Suomen Anestesiologiyhdistyksen Sydänanestesiajaoksen, Suomen Rintakirurgiyhdistyksen, Suomen Kardiologisen Seuran, The Scandinavian Association for Thoracic Surgery:n (SATS), The Scandinavian Society for Extracorporeal Technology:n (SCANSECT), The European Association of Cardiothoracic Anesthesiologists:n (EACTA) ja The Society of Cardiovascular Anesthesiologists:n (SCA) järjestämä koulutus. Anomuksesta koulutuksen vastuuhenkilö voi hyväksyä myös muun vastaavan, alaan liittyvän koulutuksen.

KOULUTUSPAIKKA

Koulutuspaikalta edellytetään

- pätevyitysohjelmia, jonka kuvaus tulee olla koulutettavien nähtävillä,
- koulutuksen vastuuhenkilöä, joka voi olla anestesiolegian ja tehohoidon erikoistumisalan koulutuksen vastuuhenkilö tai lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilö, jos tällä on dosentin pätevyys,
- nimettyä koulutuksen järjestämisestä vastaavaa lääkäriä, jolla on sydänanestesian erityispätevyys tai joka on suorittanut hyväksyttävästi vastaavan yliopiston lisäkoulutusohjelman,
- sydänkirurgista toimintaa, jonka puitteissa koulutettavalla on mahdollisuus ohjatusti hoitaa vähintään 50 sydänanestesiaa ja 50 perfuusiota vuodessa,
- järjestettyä toimipaikan sisäistä koulutusta, jota tulee olla vähintään 10 tuntia vuodessa.

Koulutettava pitää koulutuksesta lokikirjaa, jonka paikalliset vastaavat kouluttajat hyväksyvät.

VASTUUHENKILÖT JA KOULUTTAJAT

Itä-Suomen yliopistossa lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilönä on LT Pasi Lahtinen ja muut sydänanestesiologian erityispätevyden omaavat tai yliopiston vastaavan lisäkoulutusohjelman antaman pätevyden omaavat sydänanestesiassa toimivat anesthesiologit.

TODISTUS SUORITETUSTA LISÄKOULUTUKSESTA

Suoritettuaan lisäkoulutukseen vaadittavat palvelut, kurssimuotoisen koulutuksen ja hyväksytysti lisäkoulutustentin koulutettava hakee todistusta siitä tiedekunnasta, jonka lisäkoulutusohjelmaan on osallistunut. Kyseinen tiedekunta antaa todistuksen lisäkoulutuksen suorittamisesta, kun lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilö on tarkastanut, että vaatimukset täyttyvät.

KUULUSTELU

Valtakunnalliseen sydänanestesian kuulusteluun voi osallistua aikaisintaan viimeisen pätevyitysvuoden aikana, kun teorettinen koulutus on suoritettu. Kuulustelu järjestetään yhteistyössä muiden yliopistojen kanssa samaan tapaan kuin erikoislääkäritentti, tarpeen mukaan kolmasti vuodessa.

Kuulustelijoina on kaksi aktiivisesti sydänanestesiologian alalla työskentelevää henkilöä, joilla on alan erityispätevyys tai todistus yliopiston sydänanestesiologian lisäkoulutusohjelman suorittamisesta sekä dosentin pätevyys. Jos kahta dosenttitasoista kuulustelijaa ei löydetä, voi toinen kuulustelijoista olla tohtorin tutkinnon suorittanut. Koulutusohjelmien vastuuhenkilöt sopivat keskenään ktkä kaksi kuulustelijaa ovat kulloinkin vuorossa, mutta pyritään siihen, että kuulusteluvuoro kiertäisi eri yliopistoissa.

Koulutusyksiköt vahvistavat kuulusteluvaatimukset koulutusohjelmien vastuuhenkilöiden valtakunnallisesti sovitusta yhtenäisestä esityksestä. Vaatimukset tarkistetaan kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kahden vuoden välein.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Koulutuspaikan tulee järjestää koulutettavalle mahdollisuus tutustua kirjallisuuteen, jota käytetään kuulustelun pohjana.

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat: Uusin painos; tällä hetkellä seuraavat painokset

- Kaplan's Cardiac Anesthesia. Joel A. Kaplan, David L. Reich, Carol L. Lake, and Steven N. Konstadt. Saunders 2011
- Cardiopulmonary Bypass: Principles and Practice by Glenn P Gravlee, Richard F Davis, Alfred H Stammers, and Ross M Ungerleider. (Lippincott, Williams & Wilkins, 2007)
- Practical Perioperative Transesophageal Echocardiography. David Sidebotham, Alan Merry, Malcolm Legget. Butterworth Heinemann 2011

Lehdet (sydänanestesiologiaa, perfuusiota ja sydänleikkauspotilaiden tehohoitoa käsittelevät artikkelit, koulutusvuodet ja niitä edeltävä vuosikerta)

Journal of Cardiothoracic and Vascular Anesthesia
Anesthesiology
Anesthesia and Analgesia
British Journal of Anaesthesia
Acta Anaesthesiologica Scandinavica
Journal of Thoracic and Cardiovascular Surgery
Annals of Thoracic Surgery

TEHOHOITOLÄÄKETIEDE

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: Ma professori Ari Uusaro

Koulutusohjelman tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on, että anestesiologian, anestesiologian ja tehohoidon tai muun soveltuvan erikoisalalan koulutusohjelman suoritettuaan koulutettava

1. on perehtynyt tehohoidon alalla tarvittavaan teoreettiseen tietoon kattaen kansainvälisessä CoBaTriCE-ohjelmassa (Competence Based Training Programme in Intensive Care Medicine, www.cobatrice.org) määritellyt osaamisalueet
2. on saanut riittävät kliiniset tiedot ja taidot toimiakseen itsenäisenä tehohoitolääkärinä
3. kykenee toimimaan asiantuntijana oman alansa ja reuna-alueiden erityiskysymyksissä
4. on saanut riittävät tiedot tehohoidossa käytetystä lääketieteellisestä teknologiasta
5. kykenee erikoisalansa kehittämisen- ja opetustyöhön
6. on saanut riittävät tiedot teho-osaston laadun ja taloudenjohtamisesta
7. on perehtynyt tehohoitoon liittyviin eettisiin kysymyksiin

Käytännön koulutus

1. Käytännön tehohoitopalvelun vähimmäiskesto on 3 vuotta, josta yksi vuosi voidaan korvata anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärikoulutukseen sisältyvällä yhden vuoden tehohoitokoulutuksella. Vähintään yksi vuosi tulee suorittaa päätoimisesti yliopistosairaalan teho-osastolla, jossa kouluttajalla tulee olla dosentin pätevyys ja tehohoitolääketieteen erityispätevyys tai lisäkoulutus suoritettuna. Keskussairaalassa suoritettavaa tehohoitopalvelua voidaan hyväksyä yksi vuosi, mikäli palvelu on suoritettu päätoimisena yksikössä, jossa on pätevä kouluttaja (kouluttajalla on tehohoitolääketieteen erityispätevyys, lisäkoulutus tai European Diploma of Intensive Care Medicine). Erityistapauksessa voidaan hyväksyä myös palvelua, joka on suoritettu ulkomaisessa tehohoitoyksikössä.
2. Koulutettava voi aloittaa lisäkoulutusohjelman erikoislääkärin oikeudet saatuaan
3. Yksittäisen koulutuksen hyväksyttävän jakson pituuden tulisi olla vähintään yksi kuukausi.
4. Käytännön palvelua voidaan korvata korkeintaan puoli vuotta tieteellisellä työskentelyllä tehohoitoon kohdistuvassa kokopäivätoimisessa tutkimusprojektissa.
5. Koulutukseen voidaan hyväksyä päätoimista palvelua 6 kuukautta lasten tehohoidon osastolla.
6. Käytännön koulutuksen tulee sisältää sekä kliinistä että teoreettista toimipaikkakoulutusta.
7. Koulutuksen edistymistä seurataan lokikirjalla.

Koulutuksen tulee muodostaa suurimman osan tehohoidon osa-alueista kattava kokonaisuus. Koulutettavan tulee toimia yksiköissä joissa hoidetaan sekä operatiivisia että ei-operatiivisia potilaita, monivammapotilaita, neurokirurgisia ja neurologisia tehohoitopotilaita sekä joissa annetaan avosydän- ja neurokirurgisten potilaiden postoperatiivista tehohoitoa. Suositeltavaa olisi, että koulutettava saisi kokemusta myös palovammojen ja lasten tehohoidosta.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta sisältyy ohjelmaan 60 tuntia. Opetus voi olla alueellista, valtakunnallista tai kansainvälistä koulutusta, joissa käsitellään tehohoitolääketiedettä.

Kuulustelu

Ensisijaisena vaihtoehtona suositellaan European Society of Intensive Care Medicinen järjestämän kansainvälisen kuulustelun suorittamista (European Diploma in Intensive Care Medicine, EDIC). Siirtymäkaudella vuoden 2016 loppuun voidaan vaihtoehtoisesti järjestää valtakunnallinen lisäkoulutuskuulustelu.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Suosittelavaa luettavaa:

PACT (Patient-centered acute care training) – aineisto, European Society of Intensive Care Medicine

Kirjat (uusin painos):

1. Tobin MJ.: Principles and practices of mechanical ventilation, (McGraw-Hill, , 3. painos 2013)
2. Vincent J-L ym: Textbook of Critical Care (Elsevier Saunders, 6. paino 2011) tai ParrilloJe ym. Critical Care Medicine (Mosby, 4. painos 2014)

Lehdet (kolme viimeistä vuosikertaa, tehohoitolääketieteelliset artikkelit):

American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine
Critical Care Medicine
Intensive Care Medicine
Critical Care
JAMA
New England Journal of Medicine

TOIMENPIDERADIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija: Professori Hannu Manninen

Johdanto

Koulutuksen päämääränä on laaja-alainen tietämys ja käytännön suoritusvalmius verisuonien, gi-kanavan ja sappiteiden, munuaisten ja virtsateiden ja pehmytosien kuvantamisohjatuista toimenpiteistä ja niihin liittyvästä diagnostiikasta. Koulutukseen kuuluu näiden toimenpidealueiden edellyttämä diagnostisten kuvantamismenetelmien hallitseminen. Koulutusohjelmassa pyritään noudattamaan Euroopan radiologiyhdistyksen (EAR) ja toimenpideradiologia-yhdistyksen (CIRSE) ohjeiden mukainen, jolloin lisäkoulutuksen merkitys Suomen ulkopuolella olisi mahdollisimman suuri.

Koulutuksen kesto ja koulutuspaikka

Koulutettavan tulee olla radiologian erikoislääkäri. Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Toimipaikkakoulutusta toimenpideradiologiassa on saatava 2-5 tuntia viikossa. Koulutus kestää kaksi vuotta ja se on suoritettava pääsääntöisesti yliopistosairaalassa. Keskussairaalassa tai ulkomailla hankitun koulutuksen hyväksymisestä päättää koulutusohjelman vastuhenkilö tapauskohtaisesti. Pääkouluttajan on oltava radiologian dosentti.

Teoreettinen koulutus

30 tuntia erikoisalan teoreettista kurssimuotoista koulutusta. Erityisesti suositellaan CIRSE, SIR ja RSNA kongresseja sekä Suomen toimenpideradiologit -yhdistyksen koulutustilaisuuksia. Kirjallisuuden seuraamisessa suositellaan erityisesti CardioVascular and Interventional Radiology, Journal of Vascular and Interventional Radiology ja Radiology lehtiä.

Käytännön koulutus

Koulutettavan tulee hallita seuraavat toimenpidetyypit:

1. Verisuonien toimenpideradiologia: pallolaajennushoito, stentin ja stentti-proteesien asennus, trombolyyysi, embolisaatiot. Anatomisten suonialueiden osalta näihin toimenpiteisiin sisältyvät ala- ja yläraajojen ja lantion valtimoiden, aortan, munuaisvaltimoiden ja supra-aortaalivaltimoiden toimenpiteet sekä laskimoiden toimenpiteet.
2. Gi-kanavan ja sappiteiden toimenpideradiologia: perkutaaniset sappitiedilataatiot ja stentit, maksakasvainten ja gi-kanavan vuotojen embolisaatiot, drenaasit ja kuvantamisohjatut biopsiat.
3. Munuaisten ja virtsateiden toimenpideradiologia: Perkutaaninen pyelostomia, ureterdilataatiot ja stentin asennus.
4. Radiologisten toimenpiteiden suunnitteluun, toimenpiteen ohjaukseen ja hoitotuloksen seurantaan liittyvä kuvantaminen

Kuulustelu

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kirjat:

1. Kaufman, Lee: Vascular and Interventional Radiology – The Requisites, 2013, ISBN: 9780323045841 (Mosby)
2. Mauro, Matthew : Image guided interventions , 2 . painos ISBN: 978- 1-4557-0596-2 (Elsevier)

Lehdet:

kaksi uusinta vuosikertaa lehdistä:

1. CardioVascular and Interventional Radiology
2. Journal of Vascular and Interventional Radiology
3. Radiology
4. Journal of Endovascular Therapy

TUKI- JA LIIKUNTAELINRADIOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö: Professori Ritva Vanninen

Pääkouluttaja, kuulustelija: Dos Pekka Farin

LL Lea Niemitukia (käytännön kouluttaja)

Johdanto

Koulutuksen päämääränä on laaja-alainen tietämys ja käytännön suoritusvalmius tuki- ja liikuntaelinradiologiassa sekä traumatologiaan, lihassairauksiin, metabolisiin ja endokriinisiin sairauksiin, kollagenooseihin ja ortopediaan liittyvään protetiikkaan liittyvästä diagnostiikasta. Koulutukseen kuuluu näiden diagnostisten alueiden edellyttämä kuvantamismenetelmien hallitseminen. *Koulutusohjelmassa on huomioitu Euroopan radiologiyhdistyksen (EAR) ohjeet.*

Koulutuksen kesto ja koulutuspaikka

Koulutus kestää kaksi vuotta ja se on suoritettava pääsääntöisesti yliopistosairaalaissa. Keskussairaalaissa tai ulkomailla hankitun koulutuksen hyväksymisestä päättää koulutusohjelman vastuhenkilö tapauskohtaisesti. Pääkouluttajan on oltava syvällisesti alaan perehtynyt radiologian dosentti.

Koulutettavan tulee olla radiologian erikoislääkäri. Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Toimipaikassa tulee olla asianmukaiset tutkimuslaitteet (CT, MR, US, luun tiheysmittaus ja mahdollisuus saada alaan liittyvä isotooppikoulutus) ja alaan liittyvät kirjastopalvelut. Koulutuksen tulee sisältää kaikkien ikäryhmien (myös pediatriseen radiologiaan liittyvä) muskuloskeletaaliproblematiikka.

Teoreettinen koulutus

60 tuntia erikoisalan teoreettista kurssimuotoista koulutusta. Erityisesti suositellaan ulkomaisia traumatologian, muskuloskeletaaliradiologian ja pediatriksen ortopedian kursseja ja kongresseja (esim. ISS, ESSR, ERASMUS, *ESMRMB*) sekä Suomen Muskuloskeletaaliradiologit -yhdistyksen koulutustilaisuuksia. Myös muu radiologinen koulutus ja koulutus läheisiltä kliinisiltä erikoisaloilta (ortopedia ja traumatologia, pediatrien ortopedia sekä reumatologia) hyväksytään soveltuvin osin. Kirjallisuuden seuraamisessa suositellaan alaan liittyvien radiologisten lehtien lisäksi kliinisiä alan lehtiä.

Käytännön koulutus

Käytännön koulutukseen tulee sisältyä

1. Käytettävien menetelmien syvälinen osaaminen
2. Tuki- ja liikuntaelinradiologiaan liittyvien toimenpiteiden hallinta.
3. Normaalin anatomian ja variaatioiden, muskuloskeletaalisysteemin kehityksen ja fysiologian sekä patologian ja patofysiologian syvälinen osaaminen.
4. Osaamisalueet ovat:
 - Kasvaimet, nivelsairaudet, traumat, metaboliset luusairaudet, anomaliat, hematologisten sairauksien aiheuttamat luustomuutokset, protetiikka komplikaatioineen, neuromuskulaariset sairaudet.

Kuulustelu

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat: (viimeisin painos, ellei toisin mainittu)

Greenspan A: Orthopedic Imaging, Lippincott Williams Wilkins

Resnick D: Diagnosis of Bone and Joint Disorders , WB Saunders,

Resnick D, Kang HS, Pretterklieber ML. Internal Derangement of the Joints. W B Saunders

Rogers LF: Radiology of Skeletal Trauma: Churchill-Livingstone

Stoller DW: Magnetic Resonance Imaging in Orthopedics and Sport Medicine. Lippincott Williams & Wilkins

Lehdet: kaksi viimeisintä vuosikertaa lehdistä

Radiology (muskuloskeletaaliosa)

Am J Radiology (muskuloskeletaaliosa)

Skeletal Radiology

Journal of Rheumatology/Scand J Rheumatology

Journal of Bone and Joint Surgery/Acta Orthopédica Scandinavica

UROGYNEKOLOGIA

Koulutusohjelman vastuhenkilö: professori Juha Räsänen

Kouluttaja: dosentti Kaisa Raatikainen

Koulutusajan pituus on vähintään 2 vuotta. Koulutus tapahtuu synnytys -ja naistentautiopin erikoislääkärikoulutuksen jälkeen.

TAVOITTEET

Naistentautien ja synnytyksen erikoisalan urogynekologian lisäkoulutusohjelman tavoitteena on perehdyttää koulutukseen osallistuva lääkäri tämän alan teoreettiseen ja käytännön tietoon sekä antaa valmiudet urogynekologian alaan kuuluvien lääkärin tehtävien itsenäiseen hallintaan. Lisäksi tarkoituksena on ohjata häntä tutustumaan ko. alan tieteelliseen kirjallisuuteen ja perehdyttämään alan laaduntarkkailuun, tutkimustyöhön ja opettamiseen.

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka toteutumista seurataan vastuuhenkilön kanssa pidettävien keskustelujen ja lokikirjan avulla.

KOULUTUKSEN RAKENNE JA SISÄLTÖ

1. Yleistä

Koulutukseen kuuluu 2 vuotta palvelua Kuopion yliopistollisen sairaalan synnytys -ja naistentautien klinikassa. Osan koulutuksesta voi suorittaa kouluttajan hyväksymässä kotimaisessa tai ulkomaisessa sairaalassa. Korvaavana koulutuksena suositellaan myös 2-3 kuukauden koulutusvierailua yliopistosairaalan urologisessa yksikössä. Enintään 6 kuukautta koulutusajasta voidaan vastuuhenkilön ohjauksessa, erilliseen koulutussopimukseen ja -ohjelmaan perustuen suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Koulutettavalle nimetään henkilökohtainen tuutori ja koulutusta seurataan säännöllisissä tapaamisissa ja oppimispäiväkirjan sekä lokikirjan (liite) avulla.

2. Erityiskoulutus

Ohjattu koulutus seuraavilla osa-alueilla tavoitteena kyky itsenäiseen työskentelyyn:

A. Diagnostiikka ja konservatiivinen hoito

- urodynaamisiin tutkimusmenetelmiin perehtyminen ja niiden tulkinta
- perehtyminen alempien virtsaelinten toimintahäiriöiden lääkehoitoon
- perehtyminen fysioterapiaan lantionpohjan toimintahäiriöiden ja inkontinenssin hoidossa
- perehtyminen lantionalueen kuvantamistutkimuksiin
- perehtyminen genitaalisanomalioiden diagnostiikkaan ja hoitoon
- osallistuminen 1-2 kuukauden välein järjestettäviin moniammatillisiin lantionpohjameetingeihin
- laskeumien etiologia, diagnostiikka, luokittelu ja leikkaushoidon valinta
- perehtyminen raskauden ja synnytyksen vaikutuksiin virtsaelimiin ja lantion tukikudoksiin
- benignien gynekologisten kasvainten ja sairauksien diagnostiikka ja operatiivinen hoito

B. Operatiivinen hoito

- gynekologisen leikkausosaston toiminta
- urogynekologisten ja yleisgynekologisten potilaiden pre- ja postoperatiivinen hoito
- potilaan preoperatiivinen arviointi ja optimaalisen leikkaustavan valinta
- virtsa-inkontinenssin leikkausmenetelmiin perehtyminen ja niiden hallinta
- kystoskopia ja gynekologinen endoskopia

- laskeumien leikkausmenetelmiin perehtyminen ja niiden hallinta
- perehtyminen keinomateriaalien käyttöön laskeuma- ja inkontinenssikirurgiassa
- genitaaliantomalioiden operatiivinen hoito
- perehtyminen benignien gynekologisten sairauksien uusiin leikkausmenetelmiin
- yleisgynekologiset benignit leikkaukset eri lähestymistavoin (avo-, vaginaalinen- ja laparoskooppinen leikkaus)
- virtsaiteiden vammojen (leikkaus- ja synnytyskomplikaatiot) ehkäisy ja hoito

Viikoittainen koulutusohjelma sisältää

Operatiivista työskentelyä

Osastotyöskentelyä gynekologisella osastolla

Poliklinikkatyöskentelyä urogynekologisella poliklinikalla

Urodynaamisia tutkimuksia ja polikliinista gynekologista endoskopiaa

3. Meetingohjelma ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

A. Meetingtoiminta

Koulutettava osallistuu klinikan koulutustilaisuuksiin, joista gynekologian ja siihen liittyvän operatiivisen hoidon osuus on n. 25%. Koulutettava pitää koulutusaikana kaksi seminaariesitelmää urogynekologisista aiheista. Hän osallistuu kuukausittain sekä moniammatilliseen lantionpohjameetingiin että urogynekologiseen ongelmatapausmeetingiin.

B. Koulutettavan on osallistuttava koulutusaikana vastuuhenkilön hyväksymään alan syventävään koulutukseen vähintään 60 tuntia (Suomen Gynekologiyhdistys, Gynekologisen kirurgian seura, ICS Finland) tai johonkin seuraavista kansainvälisistä kongresseista:

1.ICS = International Continence Society

2.EAU = European Association of Urology

3.IUGA = International Urogynekological Association

4.EUGA = European Urogynekological Association

5.AUA = American Urological Association

6.NFOG = Nordisk Förening för Obstetrik och Gynekologi (soveltuvin osin)

7.NUGA = Nordisk Urogynekologisk Arbetsgrup

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Kuulustelun kysymysten laadinnasta ja arvostelusta vastaavat valtakunnalliset urogynekologian kouluttajat. Kuulusteluvaatimuksina ovat seuraavat kirjat, joista viimeisin painos ja lehdet, joista kolme (3) viimeistä vuosikertaa.

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää

<http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimukset:

Kirjat (viimeisin painos)

1. Cardozo L & Staskin DR (eds.): Textbook of female urology and urogynecology. Informa HealthCare.

2. Abrams P, Cardozo L, Khoury S, Wein A (eds.): Incontinence (4th International consultation on incontinence). Health Publications Ltd.

3. Käser O, Ikle FA, Hirsch HA (eds.): Atlas of Gynecological Surgery. Thieme-Stratton Corp.

4. Nichols DH, Randall CL: Vaginal Surgery. Williams & Wilkins.

5. Rock JA & Jones HW (eds.): Te Linde's Operative gynecology 10th Ed.

Lehdet:

- International Urogynecological Journal
- Neurourology and Urodynamics
- Journal of Urology
- British Journal of Obstetrics and Gynaecology
- Obstetrics and Gynecology
- American Journal of Obstetrics and Gynecology
- European Clinics of Obstetrics and Gynecology
- Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica
- Gynecological Surgery
- Duodecim

UROLOGINEN ONKOLOGIA

Vastuuhenkilö ja kuulustelija: dosentti Sirpa Aaltomaa

Koulutusohjelman työharjoittelun ohjaajat: dosentti Sirpa Aaltomaa

Valtakunnallinen koordinaattori: Professori Teuvo Tammela

Tavoitteet

Koulutusohjelman tavoitteena on saada laaja tietämys urologisten syöpäpotilaiden diagnostiikasta, operatiivisesta ja konservatiivisesta hoidosta mukaan lukien pääperiaatteet kemoterapiasta ja sädehoidoista sekä palliatiivisesta hoidosta.

Koulutusohjelman suorittanut hallitsee seuraavat asiat:

- Kuvantamismenetelmien käyttö urologisten syöpien diagnostiikassa ja seurannassa
- Urologisten syöpien kirurgisen hoidon indikaatiot ja pääperiaatteet eri leikkaustekniikoista
- Urologisten syöpien palliatiivinen hoito

Eturauhasen syöpä

- hormonaalisen lääkehoidon mahdollisuudet ja lääkehoidon toteutus taudin eri vaiheissa
- sytotoksisten hoitojen indikaatiot ja pääperiaatteet hoidon toteutuksesta ja komplikaatioiden hoidosta
- sädehoidon pääperiaatteet

Uroteelin syöpä

- virtsarakon sisäisten huuhteluhoitojen käyttö
- sytotoksisten hoitojen indikaatiot ja pääperiaatteet hoidon toteutuksesta ja komplikaatioiden hoidosta
- sädehoidon pääperiaatteet, mukaan lukien kemosaädehoito

Munuaissyöpä

- palliatiivisten ja sytoreduktiivisten toimenpiteiden sekä metastasektomioiden pääperiaatteet
- angiologisten toimenpiteiden indikaatiot
- lääkehoidon käyttö

Kivessyöpä

- indikaatiot sytotoksiselle hoidolle ja sädehoidolle sekä pääperiaatteet niiden toteutuksesta

Peniksen syöpä

- indikaatiot sytotoksiselle hoidolle ja sädehoidolle sekä pääperiaatteet niiden toteutuksesta

- Harvinaisten urologisten syöpien diagnostiikka, hoito ja seuranta
- Tuntee ja osaa hyödyntää yhteistyömahdollisuudet onkologien, radiologien ja kivun hoidosta vastaavien lääkäreiden kanssa
- Tuntee alan tutkimustyön painopisteet, tutkimustyössä käytetyt menetelmät ja osaa soveltaa niitä tarvittaessa omassa työssään
- Kykenee järjestämään urologisten syöpien diagnostiikan, hoidon ja seurannan omalla alueellaan yhteistyössä muiden ammattiryhmien, erikoisalojen ja perusterveydenhuollon kanssa

Koulutusohjelman rakenne

Koulutettavan tulee olla urologian erikoislääkäri. Koulutukseen liittyvä käytännön palvelu kestää kaksi vuotta, josta ajallisesti vähintään yksi vuosi tulee suorittaa yliopistollisessa sairaalassa. Käytännön palvelu on toivottavaa suorittaa yhtenäisenä jaksona. Lyhyitä, alle yhden kuukauden mittaisia työjaksoja ei lasketa koulutusohjelmaan kuuluvaksi. Käytännön palvelu voidaan suorittaa tarvittaessa osa-aikaisena; osa-aikaisen palvelun on kuitenkin oltava vähintään 50 % kokoaikaisesta palvelusta.. Käytännön palveluun täytyy sisältyä kolme (3) kuukautta palvelua syöpätautien yksikössä. Pääasiallinen palvelu on oltava urologisten syöpäpotilaiden hoitoa. Lisäksi yksi vuosi voidaan hyödyntää keskussairaaloista edellyttäen, että koulutusohjelman vastuuhenkilö on hyväksynyt kyseisten sairaaloiden koulutussuunnitelman ja kyseisessä sairaalassa on urologisten syöpien hoitoon nimetty urologian erikoislääkäri. Ulkomailla tehtyä palvelua voidaan hyväksyä harkinnan enintään 6 kk. Koulutettava käy lisäkoulutusohjelman aikana vähintään yhdessä kotimaisessa ja yhdessä ulkomaisessa, tai vaihtoehtoisesti vähintään kahdessa ulkomaisessa, sisällöllisesti laadukkaassa alan koulutuksessa. Koulutuksen sisällöllisen laatuvaatimuksen hyväksyy koulutusohjelman vastuuhenkilö. Käydyistä koulutuksista ja ulkomaan palvelujaksosta tehdään erillinen kirjallinen matkaraportti koulutusohjelman vastuuhenkilölle.

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Koulutussuunnitelmaan kirjataan harjoitteluun liittyvät koulutuspaikat, ohjauksen toteuttamistapa ja muut toimipaikkakoulutukseen liittyvät asiat. Koulutussuunnitelman hyväksyy koulutusohjelman vastuuhenkilö.

Teoreettinen koulutus ja tieteellinen työ

Teoreettisen koulutuksen määrä on vähintään 60 tuntia. Koulutukseen voidaan hyväksyä myös muiden erikoisalojen, radiologian, syöpätautien, kivun hoidon ja palliatiivisen hoidon koulutustilaisuuksien osia soveltuvien osin, josta päättää koulutuksen vastuuhenkilö.

Koulutusohjelmaan suositellaan osallistumista erikoisalan tutkimushankkeisiin. Tämä voi olla joko omaa tutkimustyötä tai osallistumista tutkimusryhmän työskentelyyn. Tieteellisen työn eräs tavoite on oppia seuraamaan ja raportoimaan omia hoitotuloksiaan. Tutkimustyön tulee tukea koulutusohjelman tavoitteiden saavuttamista sekä olla erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tieteellisestä tutkimustyöstä voidaan kuusi (6) kuukautta hyväksyä koulutukseen.

Seuranta ja arviointi

Henkilökohtaisen koulutussuunnitelman toteutumista seurataan nimetyn ohjaajan/ohjaajien ja ohjelman vastuuhenkilön toimesta. Koulutettavan ja ohjelman vastuuhenkilön tulee käydä vähintään puolivuositain kehityskeskustelu -tyyppinen kattavampi koulutusohjelman toteutumisen läpikäynti, jossa tarvittaessa korjataan koulutussuunnitelmaa.

Lisäkoulutukseen kuuluu kirjallinen loppukuulustelu, joka suoritetaan viimeisen koulutusvuoden aikana. Loppukuulustelu suoritetaan erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisen kuulustelun (3 x vuodessa) yhteydessä. Kuulusteluun ilmoitaudutaan vähintään 5 viikkoa ennen kuulustelua lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilölle. Lisäkoulutusohjelman hyväksyntä edellyttää kuulustelun hyväksymistä.

Kuulustelu

Tenttiin ilmoittaudutaan koulutusohjelman vastuuhenkilölle sähköpostitse viimeistään 5 viikkoa ennen tenttipäivää <http://www2.uef.fi/fi/laake/valtakunnallinen-kuulustelu1>

Kuulusteluvaatimuksina ovat seuraavat kirjat, joista viimeisin painos ja lehdet, joista kolme (3) viimeistä vuosikertaa.

Kirjat

1. Campbell-Walsh Urology

Lehdet

1. European Urology
2. Journal of Urology
3. Journal of Clinical Oncology
4. International Journal of Radiation Oncology, Biology and Physics

Hoitosuosituks

1. EAU Guidelines
2. AUA Guidelines
3. ESMO guidelines Urogenital cancer